

Буковинський Вісник

державної служби та
місцевого самоврядування

Офіційна хроніка

Державне управління

Місьцеве самоврядування

Наукова думка

Перепідготовка та
підвищення кваліфікації

Статистика, факти, події

№3/2016

Засновник
Чернівецький регіональний центр
перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування,
державних підприємств,
установ та організацій
Свідцтво про реєстрацію
ЧЦ № 302 від 25.10.2005

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

голова: ЯРМИСТИЙ М. В., директор Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій;
заступник голови: ГАКМАН С.М., заступник директора-начальник науково-дослідного відділу Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій;
відповідальний секретар: ХАЛАНКА Л. В., начальник редакційно-видавничого відділу Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій;
члени редакційної колегії:
БУРКУТ І.Г., доцент кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, кандидат історичних наук;
КРУГЛАШОВ А. М., професор, доктор політичних наук, завідувач кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича;
ЛЕНЬКОВ М.І., т.в.о. начальника Управління державної служби Голдержслужби України у Чернівецькій області;
МАКСИМЕЦЬ Д.С., директор видавництва «БукРек», заслужений журналіст України
СКАБ М. С., професор філологічного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича;
СМОЛДИРЕВА Т.П., в.о. голови ОО НСЖУ, асистент кафедри журналістики філологічного факультету Чернівецького національного університету;
УНГУРЯНУ В. М., начальник інформаційно-аналітичного відділу Чернівецької обласної ради;
ФІСАНОВ В.П., завідувач кафедри міжнародної інформації Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, доктор історичних наук, професор;
ПАВЛЮК М.В. - депутат Чернівецької обласної ради VI скликання, кандидат політичних наук
ПАСКАР О.Є. - заступник Чернівецького міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
58001, Чернівці,
вул. Героїв Майдану, 5/52,
Тел/факс: (0372) 552903
E-Mail: buk-visnyk@email.ua

Редакція зберігає за собою право скорочувати й редагувати подані текстові оригінали. Журнал може друкувати матеріали, не поділяючи думки автора. Статті не рецензуються та не повертаються. За точність наведених даних відповідають автори. Передрук матеріалів – тільки з дозволу редакції.
Періодичність виходу журналу – 4 номери на рік

У номері:

Офіційна хроніка

Іван Мунтян: Оновлений склад обласної ради повинен виправдати очікування громадян.....3

Місцеве самоврядування

Сергій Колотило: Перспективу подальшого розвитку вбачаємо саме в об'єднанні громад.....6

Експерти офісу реформ у Чернівецькому відділенні Асоціації Міст України: Друга хвиля об'єднання громад на Буковині - стан та перспективи.....8

Децентралізація: Коротко про головне.....12

Державне управління

Любов Нечипорук: Громади мають можливість реалізувати своє право на власне радіомовлення.....20

Оксана Палійчук: Децентралізація освітньої галузі в Чернівецькій області.....22

Юлія Яківчук: Основні принципи роботи - вчасно виявити дитину у складних життєвих обставинах і вдало її влаштувати.....27

Віорел Ястремський: Герцаївський район сьогодні.....29

Наукова думка

Тетяна Скутар: Історико-культурні туристичні ресурси як основа розвитку пізнавального туризму в Чернівецькій області.....33

Олексій Колесников: Старости в об'єднаних громадах: потреба в модернізації законодавства.....37

Громадянське суспільство

Ігор Мосін: Наше місто має достатньо фахівців, щоб розвиватися інноваційно.....43

Олена Танасійчук: Шукати шляхи для розвитку і рухатися вперед.....47

Чернівецька міська учнівська рада: Маємо багато ідей і вчимося їх реалізовувати.....49

Перепідготовка та підвищення кваліфікації

Чернівецький ЦППК відзначив 20-річний ювілей.....53

Микола Ярмистий: На шляху до професіоналізації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.....56

Інформація про перепідготовку та підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування у III кварталі 2016 року.....

Статистика. факти. події

Визначено спеціальні вимоги до кандидата на зайняття посад державної служби категорії «А».....7

Асоціація міст України відстояла право місцевих громад на акцизний податок.....11

В області працюватиме 11 бюро правової допомоги.....19

Старосту віднесли до 5 категорії посад в органах місцевого самоврядування.....26

Кабінетом Міністрів України затверджено комісію з питань вищого корпусу державної служби та призначено її персональний склад.....

ІВАН МУНТЯН,

голова Чернівецької обласної ради

ОНОВЛЕНИЙ СКЛАД ОБЛАСНОЇ РАДИ ПОВИНЕН ВИПРАВДАТИ ОЧІКУВАННЯ ГРОМАДИ

За підсумками чергових місцевих виборів у 2015 році до Чернівецької обласної ради вперше потрапили представники 10 політичних партій – найбільше серед усіх облрад України, поруч із Полтавською. При цьому 7 із них отримали всього по 4-5 мандатів, внаслідок чого депутатський корпус обласної ради виявився надзвичайно роздробленим. Теоретично, така роздробленість могла суттєво ускладнити подальшу роботу ради. Однак на практиці сталося навпаки: голові обласної ради Івану Мунтяну вдалося об'єднати навколо себе значну частину депутатського корпусу та загалом налагодити нормальну роботу крайового парламенту Буковини.

– Іване Миколайовичу, поділіться секретами успіху: мабуть, Вам першому вдалося демократичним шляхом консолідувати такі різні, на перший погляд, політичні сили?

Ви цілком слушно підмітили – демократичним шляхом; шляхом обговорення спірних питань, пошуку спільних точок дотику та врешті-решт шляхом взаємних поступок. Власне, вміння домовлятися заради спільного блага – це і є демократія. Адже, гадаю, що буковинці не просто так довірили нам – депутатам – представляти їх інтереси в обласній раді. Впевнений, що після Революції Гідності люди мають особливі сподівання щодо своїх представників у владі. Саме тому цей склад обласної ради повинен виправдати очікування громади та попрацювати на її благо.

– То, на Вашу думку, депутати попередніх скликань не виправдали довіри буковинців?

Не мені робити такі судження. Втім, зауважу, що майже 66% складу Чернівецької

обласної ради VII скликання стали депутатами вперше. Тобто у суспільстві є запит на нові обличчя, на зміни, які так довго лише імітувались у нашій державі. Не хочу хвалитись, але кількість питань, розглянутих на семи сесійних засіданнях, та їх спрямованість промовисто свідчать про бажання депутатської більшості працювати на благо громади.

– Про це, будь ласка, детальніше

Не люблю хизуватися цифрами, однак зроблю одне невелике порівняння: за неповних 10 місяців депутати обласної ради нової каденції розглянули 225 питань та ухвалили 211 рішень в той час, як за 10 місяців 2015 року було розглянуто 198 питань та ухвалено 181 рішення. Виходить, що майже за один і той самий період часу вдвічі менша кількість депутатів виконала майже річний обсяг роботи своїх попередників. Більше того – затверджено 16 обласних та регіональних програм (7 у 2015 році) та прийнято 20 звернень до вищого керівництва держави та центральних

органів влади (14 у 2015 році).

Так, депутати зверталися до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та Президента України щодо винайдення коштів на ремонт автошляхів краю, організацію безоплатного харчування школярів, завершення реконструкції обласного перинатального центру та створення кіномистецького центру імені Івана Миколайчука, вирішення низки земельних питань, недопущення обмеження прав органів місцевого самоврядування в сфері надрокористування, забезпечення учасників АТО та членів їх сімей житлом, детінізації агробізнесу, встановлення мораторію на підвищення тарифів ЖКГ.

– Ну кількість це ще не якість...

Не скажіть. Тематичний аналіз прийнятих на сесіях рішень вказує на те, що депутати обласної ради попри усі політичні розбіжності консолідували свої зусилля задля врегулювання господарських питань, від яких залежить нормальна життєдіяльність краю. На мою думку, на особливу увагу заслуговують рішення щодо медико-соціального забезпечення учасників АТО та членів їх сімей, а саме ті, якими депутати затвердили порядок надання грошової допомоги та програму зубопротезування учасників АТО та членів їх сімей та внесли низку важливих змін до Комплексної Програми соціальної підтримки учасників АТО та членів їх сімей.

Про бажання депутатів обласної ради працювати на благо територіальної громади Буковини також свідчить і той факт, що в середньому на 7 сесійних засіданнях 7-го скликання були присутні майже 90% народних обранців, в той час як впродовж 2015 року сесії облради відвідували в середньому лише 68% депутатів.

– Із соціальною сферою все зрозуміло. Але на все потрібні гроші, відповідно – повинні збільшитися надходження до бюджету...

Безпрецедентним за своєю значущістю є й рішення про передачу у власність територіальної громади області 66 тисяч гектарів лісів АПК. Фактично це рішення

означає, що в майбутньому кошти від реалізації лісодеревини та інших видів лісокористування будуть надходити безпосередньо до місцевих бюджетів. Більше того: тепер уже обласна рада здійснюватиме прямий контроль за збереженням лісового фонду та реалізовуватиме заходи, спрямовані на його відтворення.

Радую й те, що попри бурхливе обговорення, буковинські народні обранці підтримали ініціативу про створення Агенції регіонального розвитку Чернівецької області, діяльність якої буде спрямована на залучення грантових та донорських коштів в економіку Буковини. Аналогічні установи, створені обласними радами у Вінницькій, Закарпатській та Хмельницькій областях, вже успішно діють.

– Все ж: як саме планує залучати інвестиції?

Одним із потужних інструментів для нашого краю в майбутньому може стати Дунайська стратегія, яка охоплює 14 країн, серед яких є і Україна та наші транскордонні партнери Румунія та республіка Молдова. Не менш актуальною залишається співпраця Чернівецької області в рамках Єврорегіону «Верхній Прут», який охоплює разом з нашою та Івано-Франківською областями, регіони Румунії та Молдови.

Втім, найуспішнішою у сфері залучення грантових коштів стала участь області в Спільній операційній програмі «Румунія – Україна – Республіка Молдова 2007-2013» Європейського інструменту сусідства та партнерства. Лише в рамках вказаної програми було реалізовано 29 спільних транскордонних проектів.

Саме тому зараз, в рамках підготовки до спільного засідання Сучавської повітової та Чернівецької обласної рад, проводяться робочі зустрічі, під час яких обговорюються можливі шляхи співпраці в межах Спеціальної операційної програми «Румунія-Україна 2014-2020» у сфері розвитку транспортної

інфраструктури, освіти, надання медичних послуг, розвитку бізнес-середовища, спільного реагування у випадку надзвичайних ситуацій, збереження і популяризації культурної спадщини. Плануємо, що за допомогою румунських партнерів ми зможемо реалізувати проекти з фінансуванням від 50 тисяч до 2 мільйонів євро.

– Можете навести якийсь приклад залучення таких інвестицій?

Якраз у цьому році Чернівецька обласна рада успішно завершила реалізацію проекту ЄС «Покращення умов життя та соціальна адаптація внутрішньо переміщених осіб в Чернівецькій області», спрямованого на створення сприятливих умов для адаптації та вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб. Загальна вартість проекту – майже 300 тисяч євро. В рамках проекту було капітально відремонтовано 2 житлові будівлі у с. Михайлівка Глибоцького району

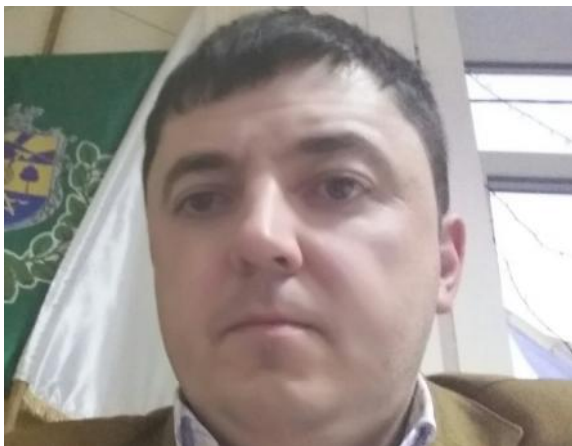
та смт Кострижівка Заставнівського району для 22 родин внутрішньо переміщених осіб із дітьми, відкрито соціально-консультаційний центр по роботі з переселенцями та проведено конкурс бізнес-планів для внутрішньо переміщених осіб. Гадаю, це доволі хороший результат співпраці з європейськими партнерами.

– Виходить, що питання залучення інвестицій можна вирішити, і не чекаючи на додаткові кроки центральної влади?

Власне, про це й мова. Тому нині перед Чернівецькою обласною радою стоїть важливе завдання – зрушити питання залучення інвестицій з мертвої точки, на якій воно перебувало десятиліттями. Адже вирішення цього питання залежить не стільки від загальнодержавної політики, скільки від активності самої громади і вміння тих, кому буковинці делегували свої владні повноваження.

Фото з офіційного сайту Чернівецької обласної ради: oblrada.cv.ua

СЕРГІЙ КОЛОТИЛО,
заступник *Вижницького*
міського голови

ПЕРСПЕКТИВУ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ВБАЧАЄМО САМЕ В ОБ'ЄДНАННІ ГРОМАД

В області триває процес децентралізації. Зокрема, зараз ведеться активна робота щодо створення ще однієї об'єднаної територіальної громади – Вижницької. Про те, як відбувається цей процес, «Буковинському віснику» розповів заступник Вижницького міського голови Сергій Колотило.

«БВ»: Коли виникло рішення створити об'єднану громаду?

С.К.: Після того, як затвердили Перспективний план формування територіальних громад області, це питання було винесено на сесію міської ради. Депутати прийняли рішення звернутись до навколишніх сіл Банилів, Мілієве, Іспас, Черногузи, Виженка, Багна і Черешенька з пропозицією утворити одну об'єднану громаду із адміністративним центром у Вижниці, як це передбачено методикою. Однак, мабуть у зв'язку з місцевими виборами, питання залишилось відкритим. Банилів і Виженка дали відмову, решта сільських рад навіть не відповіли на наше звернення.

У травні, за пропозицією голови Громадської ради при Вижницькому міському голові, депутата Чернівецької обласної ради Чорнея Михайла Васильовича, питання про об'єднання громад вирішили розглянути на засіданні громадської ради. Це засідання відбулося у такому досить широкому форматі спільно з членами виконавчого комітету та депутатами міської ради, щоб повторно, вже у цьому скликанні, ініціювати об'єднання. 18 травня це звернення було прийнято на

сесії. Ми дещо вийшли за межі перспективного плану і запропонували приєднатися також ближнім селам з Путильського району, адже багато хто з їх мешканців працюють у Вижниці, отримують медичні послуги в районній лікарні, діти навчаються у школі.

Ми почали роз'яснювальну роботу, їздили на збори сіл, розповідали про суть реформи та її перспективи. Нас дуже потужно підтримав Офіс реформ регіонального відділення Асоціації міст України. Спільно з його експертами ми переконували людей, щоб вони не були осторонь реформи, а стали її активними учасниками.

На сьогодні згоду про об'єднання нам надали Виженка, Багна, Черешенька, Черногузи, Іспас та Мілієве. Банилів, Розтоки і Підзахаричі відмовились, вони поки що не готові так працювати. Практично, усі сільські ради вже схвалили проекти рішень про об'єднання. 31 серпня рішення про об'єднання та план організаційних заходів, які передбачаються для цього, схвалила міська рада. Наразі чекаємо рішення ще одного населеного пункту, там є деякі вагання, вони хочуть уточнити окремі моменти.

Якщо все буде гаразд, ми відправимо

наші проекти рішень до обласної державної адміністрації на висновок щодо того, чи відповідають вони Конституції і Законам України. Після позитивного висновку органи місцевого самоврядування будуть приймати остаточне рішення про утворення об'єднаної територіальної громади, а також очікувати на призначення виборів до органів місцевого самоврядування об'єднаної громади та голови ОТГ.

«БВ»: Які настрої громади?

С.К.: Реформу сприймають по-різному. Люди думають, що це знову буде, як раніше, у радянські часи, колгосп. Але зрозуміло, що це зовсім інше.

Відверто кажучи, у нас в місті більше доходів, ніж у сільських рад, але, разом з

тим, не можна сказати, що ми дуже добре живемо. Звичайно, маємо можливість щось планувати, покращувати благоустрій міста, реалізовувати певні інфраструктурні проекти, але навіть при тих коштах, які у нас є, не все бажане можемо реалізувати. Перспективу ми вбачаємо саме у об'єднанні, це дозволить краще жити і розвиватися.

«БВ»: Яким будуть наступні кроки?

С.К.: У нас поки відбулося одне засідання робочої групи. На наступному плануємо попередньо розглянути статут майбутньої об'єднаної територіальної громади, стратегію її розвитку, а також нагальні питання сіл, які потрібно вирішувати, щоб спільно рухатися вперед і бачити перспективу.

Фото з сайту Чернівецької обласної організації КВУ: buktoloka.com.ua

ВИЗНАЧЕНО СПЕЦІАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КАНДИДАТА НА ЗАЙНЯТТЯ ПОСАД ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ КАТЕГОРІЇ «А»

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 22 липня 2016 року № 448 «Про затвердження Типових вимог до осіб, які претендують на зайняття посад державної служби категорії «А», зазначені вимоги передбачають наявність вищої освіти, вільне володіння державною мовою та іноземною мовою, яка є однією з офіційних мов Ради Європи. Загальний стаж роботи – не менше 7 років.

Також документом визначено спеціальні вимоги до кандидата на зайняття посад державної служби категорії «А».

Претендент повинен добре знати законодавство, вміти працювати з великим обсягом інформації, а також мати лідерські на-

вички, вміти приймати ефективні рішення, здійснювати ефективну комунікацію та бути налаштованим на співпрацю і налагодження партнерської взаємодії.

Крім того, особа, яка хоче займати посаду держслужби категорії «А», повинна бути принциповою, рішучою, спрямованою на служіння суспільству та захист національних інтересів, налаштованою на самоорганізацію, саморозвиток і вміння працювати в стресових ситуаціях.

Джерело: <http://www.guds.gov.ua/news/uryadom-zatverdzheno-typovi-vymogy-do-osib-yaki-pretenduyut-na-zaynyattya-posad-derzhavnoyi>

ДРУГА ХВИЛЯ ОБ'ЄДНАННЯ ГРОМАД НА БУКОВИНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Сьогодні в області триває друга хвиля об'єднання громад. Про те, як відбувається цей процес, чим відрізняється ця хвиля від першої, а також про те, як живуть об'єднані раніше громади, розповідають експерти Офісу реформ Асоціації міст України в Чернівецькій області.

Ольга Чепель,
регіональний кон-
сультант з право-
вих питань АМУ у
Чернівецькій області
– проект ПУЛЬС:

Восьмого вересня Верховною Радою України розглядався так званий децентралізаційний пакет, зокрема до розгляду було включено наступні законопроекти: «Про внесення змін до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо зарахування окремих адміністративних зборів до місцевих бюджетів», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо добровільного приєднання територіальних громад», «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо добровільного приєднання територіальних громад», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов зміни меж районів у процесі добровільного об'єднання територіальних громад» та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо статусу старости села, селища».

За підсумками голосування ми маємо невеликий, але все ж таки результат. З початку 2016 року в адміністративний збір від отримання послуг за реєстрацію бізнесу та нерухомого майна не потрапляв у бюджет об'єднаних територіальних громад. У результаті цього неодноразово велися переговори про необхідність врегулювання цього питання, і нарешті 8 вересня 2016 року парламентарі все ж таки прийняли закон 4376-д, яким зарахували окремі адміністративні збори за надання послуг до місцевих бюджетів. Цей законопроект був найменш конфліктний з точки зору політики, алеразом з тим і найбільш необхідний, тому що це гроші, які заробили громади, а по факту вони перекидалися до районних бюджетів. Втрачався стимул наповнення на рівні ОТГ, тоді як децентралізація – це влада громади, а влада громади – це не просто право, це спроможність, можливість заробити самому собі кошти і, відповідно, розвиватись.

У першому читанні було прийнято законопроект, який стосується зміни меж районів тих населених пунктів, які об'єднуються з різних районів і міст обласного значення. Це ще одна причина, яка пригальмувала процес об'єднання, адже Центральна виборча комісія відмовляла у призначенні перших виборів тим громадам, які виходять за межі одного району або міст обласного значення. У нас ще немає офіційної відповіді від Центральної виборчої комісії по Чернівецькій області, але є практика інших областей, які отримали відмову від ЦВК. Чи правомірно вона це здійснювала –

питання, звичайно, до суду, але для подолання цієї юридичної проблеми парламентарі у першому читанні прийняли законопроект, який заповнить цю прогалину в законодавстві, зокрема в частині зміни меж району.

Ще один документ стосується діяльності наших старост. Старости повинні не просто організувати роботу у своєму населеному пункті, але й виявляти проблеми та стимулювати громаду і раду об'єднаної територіальної громади до активних дій щодо розвитку. На сьогодні їх повноваження закріплені виключно статтею 14-13 Закону «Про місцеве самоврядування» і положеннями про старост, які затверджені радою ОТГ. Це весь асортимент законодавчих і підзаконних актів, які на сьогодні стосуються інституту старост. Тому виникла нагальна потреба законодавчо урегулювати правовий статус старост і відповідний законопроект 4742-д було внесено до парламенту і 8 вересня він був прийнятий у першому читанні.

Нагальним є закон про доєднання, наявність цього законодавчого акта сприяла би збільшенню відсотка утворених об'єднаних населених пунктів по всій Україні і в Чернівецькій області зокрема. Тобто ми б мали більший показник укрупнення населених пунктів, тому що ті населені пункти, які на сьогодні вже готові доєднатися, просто не мають юридичного механізму завершення цього процесу. Великий недолік, що парламентарі не прийняли цей законопроект, адже він дав би можливість зробити швидший крок у розвитку реформ місцевого самоврядування.

На жаль, було перенесено розгляд ще двох законопроектів. Їх не відхилили, не взяли за основу у першому читанні, а просто перенесли.

Децентралізація, звичайно, – це влада громади, але без юридичного наповнення реформа йде повільнішим темпом, ніж би ми того хотіли. На перешкоді стоять і політичні аспекти, які не завжди можна подолати за один раз, і, зокрема, нерозуміння того, що ця реформа вже безповоротна.

Христина Марчук,
начальник відділу з питань містобудівного кадастру та регіонального розвитку управління регіонального розвитку Чернівецької ОДА:

Умовно етап об'єднання ми ділимо на три таких рівні: перший – це підготовка проектів рішень, їх схвалення органами місцевого самоврядування, подання нам на висновок. Другий рівень – це прийняття остаточного рішення про об'єднання, і третій – це звернення до Центральної виборчої комісії про призначення виборів.

Минулого року у нашій області було створено десять об'єднаних територіальних громад: Вашковецьку (Сокирянського району), Великокучурівську, Волоківську, Глибоцьку, Клішковецьку, Мамалигівську, Недобоївську, Рукшинську, Сокирянську та Усть-Путильську.

У цьому році процес продовжується, і на сьогодні позитивний висновок отримали вже сім об'єднаних громад, ще один пакет документів знаходиться на розгляді. Тобто загалом перший етап пройшло вісім громад. Звернення до ЦВК ми направили по чотирьох об'єднаних громадах: Красноїльській, Чудейській, Новодністровській і Теремблчанській, і зараз очікуємо його рішення про призначення дати виборів.

Що стосується подальшого процесу об'єднання, то найбільш активно цей процес у нас активізувався у Вижницькому районі. Дві громади уже отримали позитивний висновок – це Вашковецька і Вижницька. Вижницька об'єднала навколо себе сім сільських рад, Вашківці – дві сільські ради. Це досить великі за кількістю і за площею громади, які мають потенціал для розвитку, і ми сподіваємося, що вони все-таки приймуть остаточне рішення про об'єднання.

Ольга Чепель, регіональний консультант з правових питань АМУ у Чернівецькій області – проект ПУЛЬС:

Зазначу, що у червні 2016 року в Чернівецькій області розпочався Децентралізаційний марафон – широкомасштабна акція, яку ініціювала Асоціація міст України з метою активізувати та стимулювати процес об'єднання і формування спроможних громад. Акція охоплює всі регіони і триватиме до грудня 2016 року. В її рамках регіональні консультанти інформують місцеві громади про переваги децентралізації, роз'яснюють процеси та етапи об'єднання, консультують і допомагають готувати необхідні документи та проекти рішень. Асоціацією міст була поставлена досить висока планка – тисяча громад по Україні до кінця цього року.

Хочу звернути увагу, що по Чернівецькій області консультантами АМУ заплановано 50 виїздів у різні населені пункти: як у ті, які можуть бути потенційними центрами, так і у ті, що планують доєднатися. У деякі населені пункти ми виїжджали навіть декілька разів. Такі виїзди дали свій результат: якщо на початковому етапі громади вагалися або сумнівалися в необхідності об'єднання, то після роз'яснення законодавства і реальних прикладів того, як працюють об'єднані громади, багатьох вдалося переконати.

Практика показала, що люди, всупереч великій недовірі до влади, все одно готові до змін. Прикладом може бути низка громад, які вирішили об'єднатися. Сьогодні децентралізаційний марафон знаходиться, можна сказати, на такому «екваторі». Проведена робота, сподіваюся, дасть потужний поштовх для подальшого процесу об'єднання, і вже до кінця року ми матимемо позитивний результат.

Євген Прокопеч,
регіональний
консультант з
фінансових питань
АМУ у Чернівецькій
області – проект
ПУЛЬС:

Громади, які вирішили об'єднатися зараз, мають наочний приклад тих десяти громад, які вже працюють в області. Перше півріччя показало, що вони дуже добре спрацювали по бюджету. На сьогодні об'єднані громади мають кошти, і це дало значний поштовх для їх розвитку.

Громади, які «на виході», які готові сьогодні об'єднатися, будуть більш багаточисленні і більш потужні за попередні. Тобто це вже свідчить про те, що ми від кількісних показників переходимо на якісні, і це позитивно відобразиться в подальшому. Якщо у цьому році завершиться об'єднання громад і відбудуться вибори, то в наступному році інші громади також почнуть активно долучатися до процесу. Назад дороги немає, тим більше, що в наступному році громади, які не входять до складу об'єднаних, позбавляються, фактично, всіх делегованих повноважень і працюватимуть тільки на утримання власного апарату.

Тарас Халавка,
регіональний кон-
сультант з питань
комунікацій Асоціації
міст України у
Чернівецькій області-
проект ПУЛЬС:

За результатами опитування населення, яке було проведено Інститутом соціології НАН України на замовлення Асоціації міст України в рамках проекту «ПУЛЬС» у квітні-червні цього року, у Чернівецькій області реформу з децентралізації підтримують 76,6% населення. Загалом по Україні цей показник складає 62%. У містах реформу підтримують 68% опитаних, у селах – 53%.

Якщо дивитися в розрізі динаміки, то півтора роки тому в лютому 2015 року проводилось таке ж опитування. Тоді в Україні реформу підтримувало 58% населення. Тобто за півтора роки ми не втратили, а навпаки – отримали дещо більшу підтримку.

В розрізі регіонів Чернівецька область виглядає ще краще. За цим показником ми знаходимось на четвертому місці після

Дніпровської, Донецької та Івано-Франківської областей.

53,5% опитаних респондентів підтримують ідею об'єднання територіальних громад та вірять, що ради таких громад можуть зробити щось реальне (в містах таку ідею підтримують 59% опитаних респондентів, в селах – 44,8%).

77,5% опитаних вважають, що мешканці населених пунктів повинні мати право як обирати, так і припиняти повноваження голови об'єднаної громади (в селах – 82%; в містах – 74,4%). 76% підтримують прямі форми виборів старост, з них половина вважає, що старосту можна обрати на загальних зборах села.

47% опитаних респондентів виступають за впровадження мажоритарної виборчої системи на місцевих виборах, 31% підтримують існуючу змішану виборчу систему. В селах 55%

підтримують мажоритарну виборчу систему.

Ставлення до навчання у повнокомплектній або малокомплектній школі:

45,2% вважають, що їх дітям краще навчатись в повнокомплектній школі, навіть якщо вона розташована далеко від домівки (в містах – 47,6%, в селах – 41,8%);

23,7% впевнені, що діти мають навчатись ближче до домівки, тому навчання у малокомплектній школі (в селах – 27,8%, в містах – 20,9%).

На мою думку такого, досить високого, показника підтримки впровадження реформи в області вдалося досягнути завдяки зусиллям експертів, активістів, депутатів, працівників виконавчої влади та всіх небайдужих, які працюють над її реалізацією.

Асоціація міст України відстояла право місцевих громад на акцизний податок

Парламентський Комітет з питань бюджету прийняв рішення відхилити законопроекти №№ 4495, 4495-1 та 4495-2, підтримавши цим позицію Асоціації міст України. Нагадаємо, що відповідні законопроекти стосувалися вилучення 30% надходжень від акцизного податку із загального фонду бюджетів міст, сіл та селищ на користь обласних бюджетів.

Завдяки коштам від місцевого акцизу, зазначають представники АМУ, органи місцевого самоврядування вперше за багато років суттєво збільшили видатки на оновлення комунальної інфраструктури та змогли здійснити значні обсяги робіт для розвитку житлово-комунального господарства.

Прийняття цих законопроектів, наголосили вони, призвело б до зменшення і розбалансування доходів загального фонду місцевих бюджетів, поставило б під загрозу виконання низки місцевих програм соціально-економічного розвитку, а також знівелювало б усі підходи до побудови нової моделі децентралізованого управління.

Тетяна Цимбалюк – заступник начальника фінансового управління, начальник бюджетного відділу Чернівецької міської ради:

На сьогодні акцизний податок із реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів дозволяє забезпечити суттєві надходження до міського бюджету. Враховуючи велику кількість проблем територіальної громади,

які необхідно вирішувати, втрата частини такого важливого податку суттєво відобразиться на соціально-економічному розвитку нашого міста.

Так, зокрема, на 2016 рік із акцизного податку заплановано отримати 102 млн. гривень. Це дасть можливість спрямувати кошти на здійснення будівництва, капітального ремонту та реконструкції 18 доріг та 12 міжбудинкових проїздів на загальну суму 54378,1 тис. грн., реконструкцію кінотеатру ім. Миколайчука під Кіномистецький центр – 4000,0 тис. грн. (співфінансування), будівництво та капітальний ремонт водопровідно-каналізаційних мереж міста, що дасть змогу забезпечити мешканців окремих районів міста централізованим водопостачанням та водовідведенням – 9851,2 тис. грн. Окрім того, заплановано виділення 9274,4 тис. грн. на оновлення парку необхідної техніки для комунальних потреб міста, 11897,7 тис. грн. – для будівництва зовнішніх інженерних мереж в нових мікрорайонах міста, земля яких надана сім'ям учасників та учасникам АТО під будівництво житла, 13000,0 тис. грн. – на будівництво дитячої дошкільної установи на 160 місць.

Прийняття таких законодавчих ініціатив суперечить принципам бюджетної децентралізації та порушує норми Бюджетного Кодексу України, тому Чернівецька міська рада також зверталася до Голови Верховної Ради України Андрія Парубія з проханням не підтримувати цей законопроект.

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ: КОРОТКО ПРО ГОЛОВНЕ

Децентралізація: Для чого потрібна реформа?

- Наблизити послуги до громадянина та підвищити їх якість
- Створити повноцінну систему місцевого самоврядування, де громади будуть спроможні виконувати покладені на них повноваження та відповідати за їх виконання.
- «Зміцнити» громади, щоб їх об'єднані ресурси (фінансові, майнові, інтелектуальні) можна було використати для підвищення якості послуг та розвитку місцевої інфраструктури.
- Створити передумови для економічного розвитку громад, оскільки у них тепер залишаються податки і вони стають більш зацікавлені в розвитку територій, бізнесу та інфраструктури.
- Підвищити спроможність громад на пряму залучати іноземні інвестиції, отримувати міжнародну технічну допомогу.

Правове поле децентралізації:

- Розпорядження КМУ №333-р від 01.04.2014 р. "Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні" – документ, який визначає план заходів щодо проведення децентралізації влади в Україні".
 - 28 грудня 2014 року Верховна Рада України ухвалила зміни до Податкового та Бюджетного кодексів України. Внесені зміни визначили нову фінансову основу органів місцевого самоврядування, встановили новий розподіл загальнодержавних податків та запровадили нові місцеві податки, а також запровадили нову систему бюджетного вирівнювання.
 - Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (№ 157-VIII від 5 лютого 2015 року) – основний документ, що дозволяє провести укрупнення громад без внесення змін до Конституції України.
 - 8 квітня 2015 року Кабінет Міністрів України затвердив Постанову №214 «Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад».
 - 31 серпня 2015 року в першому читанні ВРУ схвалила Зміни до Конституції щодо децентралізації влади. Ці зміни потрібні для запровадження повноцінного самоврядування на регіональному рівні – створення виконавчих комітетів районних та обласних рад, чії функції зараз виконують районні та обласні державні адміністрації.
- Потребують негайного прийняття:*
- Законопроект "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо механізму стимулювання подальшого процесу добровільного об'єднання територіальних громад" (реєстр. №3638 від 11.12.2015 р.).
 - "Про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо механізму стимулювання подальшого процесу добровільного об'єднання територіальних громад)" (реєстр. №3639 від 11.12.2015 р.).
 - Проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України

щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування з управління земельними ресурсами та посилення державного контролю за використанням і охороною земель” (реєстр. №4355 від 31.03.2016 р.).

- Зміни до законодавства про місцеві вибори. В тому числі законопроект “Про вне-

сення змін до Закону України “Про місцеві вибори” (щодо фінансування, підготовки та проведення перших виборів старост)” (реєстр. №3535 від 26.11.2015 р.).

- Зміни до законодавства про адміністративно-територіальний устрій.
- Закон про адміністративні послуги

Основні умови добровільного об’єднання територіальних громад

1. Об’єднана територіальна громада має бути розташована в межах території однієї області.

2. При прийнятті рішень щодо добровільного об’єднання територіальних громад беруться до уваги історичні, природні, етнічні, культурні чинники, що впливають на соціально-економічний розвиток об’єднаної територіальної громади.

3. Якість та доступність публічних послуг, що надаються в об’єднаній територіальній громаді, не можуть бути нижчими, ніж до об’єднання.

4. Відстань від адміністративного центру об’єднаної територіальної громади до найвіддаленішого населеного пункту цієї громади не може перевищувати 20 км. шляхами сполучення з твердим покриттям.

5. Адміністративним центром визначається населений пункт, який має розвинену інфраструктуру і розташований, як правило,

найближче до географічного центру об’єднаної громади.

6. При об’єднанні територіальної громади статус населених пунктів, що увійшли до складу об’єднаної громади міст, сіл, селищ не змінюється.

7. Назва об’єднаної територіальної громади, як правило, є похідною від найменування того населеного пункту, який стає її адміністративним центром.

8. У складі об’єднаної територіальної громади не може існувати іншої територіальної громади, яка має свій представницький орган місцевого самоврядування.

9. Територія об’єднаної громади має бути нерозривною, її межі визначаються по зовнішніх межах юрисдикції територіальних громад, що об’єдналися.

На сьогодні з 184 утворених ОТГ більшість не дотримуються Методики формування спроможних територіальних громад.

Повноваження нових громад

Власні:

- Планування розвитку, залучення інвестицій розвиток підприємництва
- Управління земельними ресурсами
- Розвиток міської інфраструктури: утримання та будівництво доріг, благоустрій
- Надання житлово-комунальних послуг (водо-, тепло-, газопостачання, водовідведення, управління відходами)
- Організація роботи громадського транспорту
- Громадська безпека
- Пожежна охорона

Делеговані:

- Соціальна допомога
- Надання адміністративних послуг
- Дошкільна та середня освіта
- Первинна медична допомога
- Культура та спорт

Послуги підрозділів державних органів у громадах:

- Виплата пенсій, субсидій, пільг
- Контроль санітарного та епізоотичного стану
- Казначейське обслуговування
- Реєстрація актів цивільного стану

Ресурси нових громад

Податки:

60% ПДФО (головний податок, завдяки якому власні доходи в ОТГ зросли в 2 – 2,5 рази);
25% екологічного податку;
5 % акцизного податку з реалізації підакцизних товарів;
100% єдиного податку;
100% податку на прибуток підприємств комунальної власності (новий податок для ОТГ, який практично ще не надходить);
100% податку на майно (нерухомість, земля, транспорт)

Збори та платежі:

державне мито;
плата за надання адмінпослуг;
збір за паркування;
туристичний збір;
орендна плата за користування майном у комунальній власності;

рентні плати за користування надрами;
50% грошових стягнень за шкоду довкіллю;
75% коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва;

інше

Інші доходи:

різноманітні трансферти (базова дотація, освітня і медична субвенції, капітальні трансферти) – найбільший інтерес для ОТГ;
цільові та добровільні внески установ до місцевих фондів охорони довкілля;
надходження в рамках програм міжнародної технічної допомоги;
кошти пайової участі у розвитку інфраструктури;
кошти від відчуження комунального майна;
кошти від реалізації безхазяйного майна;
місцеві запозичення;
інше.

СИТУАЦІЯ ІЗ ДОБРОВІЛЬНИМ ОБ'ЄДНАННЯМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ

Перші результати об'єднання територіальних громад в Україні

Станом на 01.01.2016 року в Україні утворено 159 об'єднаних територіальних громад.

У 2016 році з державного бюджету об'єднаним територіальним громадам на розвиток інфраструктури передбачено субвенцію у розмірі 1 млрд грн. Кошти субвенції розподілилися між 159 об'єднаними громадами за чіткою формулою: залежно від кількості сільського населення і площі громади. Це від 960 тис. грн. – для найменшої об'єднаної гро-

мади до 23 млн. грн – для найбільшої.

Впродовж квітня – серпня 2016 року пройшли перші вибори ще в 25 об'єднаних територіальних громадах (отже, маємо 184 ОТГ).

В більшості ОТГ власні доходи зросли в 2 – 3 рази, а бюджети громад (із врахуванням міжбюджетних трансфертів) зросли від 3 до 8 разів.

Проблеми, які найбільше хвилюють ОТГ:

До цього часу не вирішено питання дооб'єднання територіальних громад. А тому більшість сіл, які “дозріли” до об'єднання із новоутвореними ОТГ, на жаль, отримують відмову, оскільки немає затвердженої Законом процедури такого дооб'єднання.

Більшість об'єднаних територіальних громад, попри проголошення принципу повсюдності місцевого самоврядування в межах ОТГ, досі не розпоряджаються землями

(та майном), яке належить виконавчій владі (через відсутність відповідних законів).

Досить складно вирішується питання формування центрів надання первинної санітарно-медичної допомоги в ОТГ (ЦНПМСД). Для утворення ЦНПМСД потрібно, щоб в громаді жило більше 30 тис. населення.

У 2016 році розпочато освітню реформу, яка передбачає утворення системи опорних шкіл. Проте більшість ОТГ бояться схвалювати

рішення про утворення опорних шкіл, оскільки залишаються невирішеними питання ремонту доріг, закупівлі шкільних автобусів

та необхідного додаткового освітнього обладнання.

Виборчі системи

Вибори депутатів сільських, селищних рад проводяться за мажоритарною системою відносної більшості в одномандатних виборчих округах, на які поділяється територія відповідно села (кількох сіл, жителі яких добровільно об'єдналися у сільську громаду), селища, територія утвореної відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» об'єднаної сільської, селищної територіальної громади.

Вибори депутатів міських, районних у містах рад проводяться за пропорційною виборчою системою в багатомандатному виборчому окрузі за виборчими списками місцевих організацій політичних партій (далі - виборчі списки) із закріпленням кандидатів за територіальними виборчими округами, на які поділяється багатомандатний виборчий округ, що збігається з територією відповідно області, району, району в місті, територією міста згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм або територією утвореної відповідно до Закону «Про добровільне об'єднання територіальних громад» об'єднаної міської територіальної громади.

Вибори міського (міст, кількість виборців у яких дорівнює або є більшою ніж 90 тисяч) **голови** проводяться за мажоритарною системою абсолютної більшості в єдиному одномандатному виборчому окрузі, що збігається відповідно з територією міста згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм або територією об'єднаної міської громади.

Вибори сільського, селищного, міського (міст, кількість виборців у яких є меншою ніж 90 тисяч) **голови** проводяться за мажоритарною системою відносної більшості в єдиному одномандатному виборчому окрузі, до якого входить територія відповідного села (кількох сіл, жителі яких добровільно об'єдналися у сільську гро-

маду), селища, територія об'єднаної сільської, селищної громади.

Перші **вибори старости** призначаються відповідною радою об'єднаної територіальної громади.

Вибори старости проводяться за мажоритарною системою відносної більшості в єдиному одномандатному виборчому окрузі, до якого входить територія відповідного населеного населеного пункту (села або селища) у складі об'єднаної сільської, селищної, міської територіальної громади.

Загальний склад (кількість депутатів) ОТГ визначається

Законом України “Про місцеві вибори” (ч. 3 ст.16)

- 1) до 1 тисячі виборців – 12 депутатів;
- 2) від 1 тисячі до 3 тисяч виборців – 14 депутатів;
- 3) від 3 тисяч до 5 тисяч виборців – 22 депутати;
- 4) від 5 тисяч до 20 тисяч виборців – 26 депутатів;
- 5) від 20 тисяч до 50 тисяч виборців - 34 депутати;
- 6) від 50 тисяч до 100 тисяч виборців – 36 депутатів;
- 7) від 100 тисяч до 250 тисяч виборців – 42 депутати;
- 8) від 250 тисяч до 500 тисяч виборців – 54 депутати;
- 9) від 500 тисяч до 1 мільйона виборців – 64 депутати;
- 10) від 1 мільйона до 2 мільйонів виборців – 84 депутати;
- 11) понад 2 мільйони виборців – 120 депутатів.

Вибори в об'єднаних територіальних громадах

Перші вибори призначаються не пізніше ніж за 70 днів до дня виборів, а виборчий процес розпочинається за 50 днів до дня перших місцевих виборів.

ЦВК шляхом прийняття відповідного рішення оголошує про початок виборчого процесу перших виборів депутатів місцевої ради, сільського, селищного, міського голови, а ТВК – про початок виборчого процесу перших виборів старости на своєму засіданні, про що зазначається у протоколі засідання комісії.

Висування кандидатів у депутати, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови,

старости розпочинається за 34 дні до дня голосування.

Завершення подання документів для реєстрації кандидатів – за 24 дні до дня виборів.

Завершення реєстрації – за 23 дні до дня виборів.

Повідомлення ЦВК про зареєстрованих кандидатів (крім сільських і селищних ВК) – не пізніше як за 21 день до дня виборів.

Оприлюднення відомостей про зареєстрованих кандидатів не пізніше як за 21 день до дня виборів.

Скасування рішень про реєстрацію – не пізніше як 18 днів до дня виборів.

Повноваження ради ОТГ

- затверджує бюджет ОТГ;
- утворює виконавчий комітет;
- встановлює місцеві податки і збори;
- визначає, яким буде соціально-економічний та культурний розвиток ОТГ;
- бере участь в управлінні комунальним майном;
- відповідає за благоустрій громади (забезпечення чистоти, порядку, додержання тиші);

Повноваження виконавчих органів ради ОТГ:

- складання проекту місцевого бюджету, подання його на затвердження відповідної ради, забезпечення виконання бюджету;
- управління в межах, визначених радою, майном, що належить до комунальної власності ОТГ;
- управління об'єктами ЖКГ, побутового, торговельного обслуговування, транспорту і зв'язку, що перебувають у комунальній власності ОТГ;
- підготовка програм соціально-економічного та культурного розвитку ОТГ;
- встановлення тарифів на побутові, комунальні, транспортні та інші послуги;
- вирішення питань водопостачання, відведення та очищення стічних вод; здійснення контролю за якістю питної води;
- вирішення питань збирання, транспортування, утилізації та знешкодження побутових відходів;
- організація благоустрою населених пунктів;
- затвердження маршрутів і графіків руху місцевого пасажирського транспорту;
- організація будівництва, реконструкції і ремонту об'єктів комунального господарства, жилих будинків, шляхів
- місцевого значення, а також капітального та поточного ремонту вулиць і доріг населених пунктів;
- управління закладами освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту, оздоровчими закладами, які належать ОТГ;
- підготовка і внесення на розгляд ради пропозицій щодо встановлення ставки земельного податку,
- попередньо розглядає проекти місцевих програм соціально-економічного і культурного розвитку, цільових програм з інших питань, місцевого бюджету, проекти рішень з інших питань, що вносяться на розгляд відповідної ради;
- координує діяльність відділів, управлінь та інших виконавчих органів ради, підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності відповідної територіальної громади, заслуховує звіти про роботу їх керівників;
- має право змінювати або скасовувати акти підпорядкованих йому відділів, управлінь, інших виконавчих органів ради, а також їх посадових осіб.

- Виконавчий комітет сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її створення) ради може розглядати і вирішувати питан-

ня, віднесені Законом до відання виконавчих органів ради.

Повноваження голів ОТГ:

- керує виконавчим комітетом ОТГ;
- готує проекти програм соціально-економічного та культурного розвитку;
- призначає та звільняє з посад керівників

комунальних підприємств, установ та організацій комунальної власності;

- є розпорядником бюджетних коштів;
- веде особистий прийом громадян

ІНСТИТУТ СТАРОСТ

Староста обирається на строк повноважень ради ОТГ у селах, селищах, визначених рішенням ради ОТГ (крім адміністративного центру).

Може бути один староста на кілька сіл, селищ.

Є посадовою особою місцевого самоврядування. «Посадова особа місцевого самовряду-

вання – особа, яка працює в органах місцевого самоврядування, має відповідні посадові повноваження у здійсненні організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій і отримує заробітну плату за рахунок місцевого бюджету»

Є членом виконавчого комітету ради ОТГ за посадою.

Повноваження старости:

- представляє інтереси жителів села, селища у виконавчих органах ради ОТГ;
- сприяє жителям села, селища у підготовці документів, що подаються до органів місцевого самоврядування;
- бере участь у підготовці проекту бюджету територіальної громади в частині фінансування програм, що реалізуються на території відповідного села, селища;
- вносить пропозиції до виконавчого комітету ради ОТГ з питань діяльності на території відповідного села, селища виконавчих органів сільської, селищної, міської ради, підприємств, установ, організацій комунальної форми власності та їх посадових осіб;
- здійснює інші обов'язки, визначені Положенням про старосту.

Положення про старосту затверджується радою ОТГ. У Положенні визначаються права і обов'язки старости, порядок його звітності,

інші питання, пов'язані з діяльністю старости.

Лист Мінрегіону України до обласних державних адміністрацій від 15.03.16 щодо роз'яснення питань здійснення повноважень з вчинення нотаріальних дій та реєстрації актів цивільного стану громадян виконавчими органами рад ОТГ.

У листі повідомляється про два можливі шляхи організації вчинення нотаріальних дій та реєстрації актів цивільного стану громадян в населених пунктах об'єднаних громад:

- уповноваження старости села, селища на вчинення таких нотаріальних дій;

або

- покладення на старосту села, селища обов'язку забезпечити прийняття від мешканців відповідних документів, їх передачу для виконання зазначених повноважень уповноваженим виконавчим органом сільської, селищної, міської ради, а також видачу належно оформлених документів мешканцям.

Дострокове припинення повноважень старости:

Стаття 75 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні».

Відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування перед територіальними громадами.

Органи та посадові особи місцевого самоврядування є підзвітними, підконтрольними і відповідальними перед територіальними громадами.

Територіальна громада у будь-який час може достроково припинити повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування, якщо вони порушують Конституцію або закони України, обмежують права і свободи громадян, не забезпечують здійснення на-

даних їм законом повноважень.

Порядок і випадки дострокового припинення повноважень органів та посадових осіб місцевого самоврядування територіальними громадами визначаються цим та іншими законами.

Вибори старост

- проводяться за мажоритарною виборчою системою відносної більшості (1-турова);
- право голосу мають виборці, які проживають на території населеного пункту;

- висування кандидатів здійснюється через місцеві організації партій або шляхом самовисування

РОЛЬ І ВПЛИВ ГРОМАДИ НА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

- Місцевий референдум (ст.7 ЗУ “Про місцеве самоврядування”). Реалізувати неможливо, бо немає відповідного Закону.

- Загальні збори громадян (ст. 8 ЗУ “Про місцеве самоврядування”). Рішення загальних зборів громадян враховуються органами місцевого самоврядування в їх діяльності.

- Місцеві ініціативи (ст. 9 ЗУ “Про місцеве самоврядування”). Місцева ініціатива підлягає обов’язковому розгляду на відкритому засіданні ради.

- Громадські слухання (ст. 12 ЗУ “Про

місцеве самоврядування”). Пропозиції, які вносяться за результатами громадських слухань, підлягають обов’язковому розгляду органами місцевого самоврядування.

- Органи самоорганізації населення (ст. 14 ЗУ “Про місцеве самоврядування”).

- Сільські, селищні, міські, районні в місті (у разі їх створення) ради можуть дозволяти за ініціативою жителів створювати будинкові, вуличні, квартальні та інші органи самоорганізації населення і наділяти їх частиною власної компетенції, фінансів, майна.

Відкликання виборцями депутатів ради ОТГ

Виборці можуть відкликати депутата місцевої ради, якщо він:

- Порушив Конституцію чи Закони України, що встановлено судом.

- Пропустив протягом року більше половини пленарних засідань ради або засідань постійної комісії, не виконував без поважних причин своїх депутатських обов’язків у виборчому окрузі.

- Не виконував свої передвиборчі обіцянки, не звітував та не проводив зустрічі із виборцями.

Правовносити пропозицію про відкликання депутата мають громадяни України, які є виборцями відповідного виборчого округу.

Рішення про внесення пропозиції щодо відкликання депутата приймається на зборах виборців.

Після прийняття такого рішення створюється відповідна ініціативна група.

Ініціативна група збирає підписи виборців про відкликання депутата.

Заповнені підписні листи разом із протоколом про збори виборців передаються відповідній територіальній виборчій комісії.

Якщо при зборі підписів дотримано вимоги Закону:

ТБК самостійно відкликає депутата (за умови, що він самовисуванець);

ТБК звертається до вищого керівного органу партії щодо відкликання депутата (якщо його висувала на виборах партія).

Рішення про внесення пропозиції щодо відкликання голови ОТГ приймається на зборах виборців.

На підтримку пропозиції про відкликання голови має бути зібрано кількість підписів, що перевищує кількість голосів, поданих за нього на місцевих виборах, за результатами яких він був обраний головою.

Рішення про дострокове припинення повноважень за народною ініціативою сільського, селищного, міського голови, який був обраний шляхом самовисування, приймається за поданням територіальної виборчої комісії відповідною сільською, селищною, міською радою більшістю голосів від її складу.

Якщо голова висувався партією, то кінцеве рішення про його відкликання за народною ініціативою приймається вищим керівним органом партії.

(За матеріалами USAID)

В ОБЛАСТІ ПРАЦЮВАТИМЕ 11 БЮРО ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

У Чернівецькій області заплановано відкриття 11 бюро правової допомоги. 7 з них буде відкрито у Герцаївському, Глибоцькому, Заставнівському, Кіцманському, Новоселицькому, Сторожинецькому районах та м. Чернівці. Вказані бюро є структурними підрозділами Чернівецького місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги та будуть знаходитись за такими адресами:

- м. Герца, вул. Шикули, 4;
- смт. Глибока, вул. Борцям за волю України, 2а;
- м. Заставна, вул. Д. Галицького, 1а;
- м. Кіцмань, вул. Незалежності, 83;
- м. Новоселиця, вул. Клубна, 3;
- м. Сторожинець, вул. Чернівецька, 6а;
- м. Чернівці, вул. Підкови, 2 (Садгірський район).

Основним завданням бюро правової допомоги є правопросвітництво у територіальних громадах, надання безоплатної первинної правової допомоги, забезпечення доступу до безоплатної вторинної правової допомоги, надання безоплатної вторинної правової допомоги (крім захисту) та забезпечення доступу до електронних сервісів Міністерства юстиції.

Діяльність бюро правової допомоги буде спрямована на досягнення цілей:

- підвищення правової грамотності мешканців сільської місцевості та малих міст;
- сприяння досудовому врегулюванню цивільних та адміністративних спорів і зменшення навантаження на судову систему;
- зменшення ризику обмеження доступу до права і правосуддя для найбільш соціально вразливих суспільних верств внаслідок запровадження виключного права адвокатів на представництво в суді та браком адвокатів у

сільській місцевості та малих містах;

- зменшення домашнього насильства, дискримінації та попередження злочинності, насамперед, серед неповнолітніх;

- посилення правової спроможності та правових можливостей територіальних громад;

- сприяння ширшому залученню територіальних громад до роботи сформованих ними органів місцевого самоврядування;

- оперативна синхронна комунікація змісту реформ, які проводяться Урядом у сфері освіти, охорони здоров'я, соціальній та інших сферах, на рівень територіальних громад;

- запобігання побутовій корупції на базовому рівні.

Забезпечуватимуть роботу бюро кваліфіковані юристи, які пройшли конкурсний відбір та дистанційне навчання.

Повне ресурсне забезпечення бюро здійснюється за рахунок частини ресурсів зєкономлених в результаті ліквідації управлінь юстиції районного та міського рівня без необхідності виділення додаткових ресурсів з державного бюджету.

Детальну інформацію можна отримати за адресою: м. Чернівці, вул. Університетська, 1 або за номерами телефонів: 51-36-12, 51-36-14 та за номером гарячої лінії 0-800-213-103.

Чернівецький міський центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ
місцевий центр з надання безоплатної
вторинної правової допомоги

ЛЮБОВ НЕЧИПОРУК,

*представник Національної ради
України з питань телебачення і радіо-
мовлення в Чернівецькій області*

ГРОМАДИ МАЮТЬ МОЖЛИВІСТЬ РЕАЛІЗУВАТИ ПРАВО НА ВЛАСНЕ РАДІОМОВЛЕННЯ

«БВ»: Яким на сьогодні є стан радіомовлення в області?

Л.Н.: На Буковині продовжує зберігатися динаміка скорочення мережі проводового радіомовлення. Зокрема, впродовж минулого року кількість радіоточок у помешканнях краян скоротилася на 700 одиниць і становить 31 тис. 947 радіоточок (в порівнянні, торік ця кількість складала 32 тис. 646). На сьогодні з 13 місцевих радіоредакцій залишилось 10.

Альтернативою проводовому мовленню на Буковині (оскільки середні та ультракороткі хвилі нині не дозволяють охопити широкую слухацьку аудиторію) має стати ФМ-мережа суспільного радіомовлення. Так, у липні 2015 року Чернівецька регіональна дирекція НТКУ отримала ліцензію на мовлення з використанням частоти 91,8 МГц у Чернівцях, і у березні цього року розпочала мовлення. Сьогодні це єдине радіо на Буковині, яке мовить і в проводовому форматі, і в ультракоротких хвилях, і на середніх, і в FM-діапазоні. Територія розповсюдження програм – місто Чернівці, Герцаївський, Глибоцький, Заставнівський, Кіцманський, Новоселицький та Сторожинецький райони. Загальний обсяг мовлення становить 4 години на добу (решту 20 годин ефірного часу отримала Національна радіокомпанія України). Окрім того, ліцензії на місцеве ФМ-радіомовлення ще мають тільки дві радіоредакції – у місті Новодністровськ та в Сокирянському районі.

«БВ»: Наскільки відомо, зараз діє спеціальна програма щодо розвитку мовлення громад?

Л.Н.: Беручи до уваги тенденцію змен-

шення обсягів місцевого радіомовлення, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення виступає за впровадження малопотужних передавачів для забезпечення невеликих населених пунктів програмами суспільного та місцевого радіомовлення, що сприятиме підвищенню інформування населення та його оповіщення.

Проект переходу редакцій проводового мовлення на малопотужне FM-мовлення (далі – МПФМ) є одним із перших кроків на шляху впровадження мовлення громад як третього типу мовлення, поряд з комерційним та суспільним. Основною метою проекту є сприяння розвитку локального мовлення та оперативному інформуванню територіальних громад про надзвичайні ситуації.

Для того, щоб отримати ліцензію, телерадіоорганізація (далі – ТРО) у формі комунального підприємства (далі – КП) подає до Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення (далі – Національна рада) документи на прорахунок частот малопотужного FM-мовлення в тих населених пунктах відповідного району, в яких планує провадити свою діяльність.

Заявні документи мають містити:

- відповідну заяву на ім'я голови Національної ради на прорахунок однієї чи декількох частот (каналу мовлення) у діапазоні 87.5-108 МГц;
- заяви про видачу висновків ЕМС РЕЗ звукового радіомовлення (форма Р2) з потужністю передавача (передавачів) не більше ніж 10 Вт;
- програмно-економічне обґрунтування

створення нового каналу мовлення;

- згоду власника споруди (власників споруд) на встановлення передавача (передавачів).

Наступним кроком є те, що Національна рада на основі заявних документів ТРО робить відповідне подання до Українського державного центру радіо-частот (далі – УДЦР) щодо прорахунку радіочастот. УДЦР надає Національній раді відповідний (відповідні) висновок (висновки). Орієнтовний термін прорахунку частот – 3-6 місяців.

Після цього Національна рада оголошує конкурс на канал (або мережу) мовлення з використанням прорахованих частот у відповідній місцевості із зазначенням особливих умов конкурсу.

ТРО бере участь у конкурсі за умови відповідності заявних документів умовам конкурсу та вимогам Закону України «Про телебачення і радіомовлення».

Вимоги до програмної концепції наступні:

- 1) загальний обсяг мовлення: цілодобово;
- 2) обсяг програм власного виробництва: відповідає чинній ліцензії на проводове мовлення (у годинах і хвилинах на добу). Обсяг програм власного виробництва може бути збільшено за бажанням мовника;
- 3) мінімальна частка національного аудіовізуального продукту: відповідає чинній ліцензії на проводове мовлення (у годинах і хвилинах на добу);
- 4) ретрансляція: у час мовлення, вільний від трансляції власного продукту, ретранслюється одна з програм Українського радіо на безоплатній основі;
- 5) тематичне спрямування програм (формат): відповідає чинній ліцензії на проводове мовлення;
- 6) мова ведення передач: українська мова має становити не менше ніж 50 відсотків від власного продукту;
- 7) за ТРО залишається обов'язок інформувати населення про виникнення надзвичайних ситуацій.

Малопотужне FM-мовлення здійснюється з використанням передавачів потужністю приблизно до 10 Вт із невеликою висотою підвісу передавальної антени – 5-10 м. Антена повинна встановлюватися на будь-якій опорі в найвищій точці населеного пункту, територію якого

планується охопити мовленням (водонапірна вежа, елеватор, дах будівлі тощо). Передавач повинен розміщуватися на мінімальній відстані від антени, що зменшить втрати сигналу і скоротить витрати на фідер. У місці встановлення передавача має бути постійне електроживлення.

Для створення районної мережі МПФМ передавачі потужністю 5 – 10 Вт і їх антени повинні бути встановлені в населених пунктах, які планується покривати сигналом.

Орієнтовні витрати, за прорахунком незалежних експертів (станом на червень 2016 р.), на кожен мовну точку складають 20 – 25 тисяч грн., у тому числі на придбання передавача, антени, фідера, а також монтаж. Сигнал (власний продукт і ретрансляція суспільного мовника) формується в районній студії ТРО. Для передачі сигналу на передавачі використовуються наявні з'єднувальні лінії проводового радіо або швидкісне інтернет-з'єднання.

«БВ»: Яка ситуація із впровадженням цифрового телебачення?

Л.Н.: В світлі впровадження цифрового телебачення, важливим є вирішення низки проблемних питань, що суттєво стримують його розбудову, зокрема необхідно: врахувати потребу розрахунку частот для регіональних і місцевих мовників; збудувати локальну мережу багатоканального цифрового мовлення (створення місцевого мультиплексу для компаній, які не отримали ліцензії); створити консорціум телерадіоорганізацій, які не увійшли до мультиплексів; одночасне здійснення переходу від аналогового до цифрового мовлення компаній ТОВ «ТРК «ТВА» і ТОВ «МТРК «Чернівці»; забезпечити тюнерами соціально вразливих мешканців області; відкрити та популяризувати місця продажу сет-топ-боксів.

Насамкінець, в площині характеристики роботи телерадіоорганізацій та провайдерів програмної послуги Чернівецької області, зазначу: як засвідчують результати поточних моніторингів та матеріали перевірок, переважна більшість телерадіоорганізацій регіону виконують вимоги чинного законодавства та умови ліцензій, а, у разі наявності фактів недотримання законодавчих норм, оперативно реагують та виправляють порушення.

ОКСАНА ПАЛІЙЧУК,

директор Департаменту освіти і науки облдержадміністрації, кандидат педагогічних наук, доцент

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Процес децентралізації в Україні передбачає реформування всіх сфер життя місцевих громад.

Одним із найбільших секторів, що надає послуги населенню на рівні громад, є освіта. Саме тому у рамках децентралізації освітня реформа є однією з основних, визначених урядом у 2016 році. Головною метою такого реформування є делегування повноважень і відповідальності за управління освітою та її фінансування демократично обраним органам місцевого самоврядування і школам зі збереженням при цьому повноважень щодо визначення освітньої стратегії країни та загального напрямку освітньої реформи за Міністерством освіти і науки. Досягнення зазначеної мети відбуватиметься у процесі децентралізації освіти, концепція та основні напрями якої, щоправда, нині перебувають лише на стадії розробки.

Концепцією реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, яка затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України № 333 від 01.04.2014, передбачено, що серед повноважень органів місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади є забезпечення управління закладами середньої, дошкільної та позашкільної освіти. Відповідно до статті 9 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» на місцеві державні адміністрації покладається організаційна підтримка та інформаційно-просвітницьке сприяння добровільному об'єднанню територіальних громад.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про затвердження перспективного плану формування територій громад Чернівецької області» від 13.10.2015 № 1073-р в 10 утворених ОТГ об'єдналися 30 сільських рад, 43 населених пункти.

З новоутворених громад найбільшими за кількістю дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів є Мамалигівська та Рукшинська об'єднані громади – 10 закладів.

Найбільша чисельність учнів та вихованців ДНЗ у Глибоцькій об'єднаній громаді – 1751 дитина, з них: 1364 учні ЗНЗ та 387 вихованців ДНЗ та Сокирянській об'єднаній територіальній громаді 1677 дітей, з них: 1158 школяр (станом на січень 2015/2016 навчального року).

Департаментом освіти і науки облдержадміністрації було створено робочу групу з інформаційно-методичного супроводу реформи органів місцевого самоврядування та децентралізації владних повноважень, до складу якої увійшли відповідальні працівники Департаменту освіти і науки облдержадміністрації, КУ «Група моніторингу системи освіти, господарського обслуговування та аудиту установ освіти області», відділів (управлінь) освіти райдержадміністрацій, міських рад (наказ ДОН від 11.12.2015 № 548 «Про затвердження складу робочої групи з інформаційно-методичного супроводу реформи органів місцевого самоврядування та децентралізації владних повноважень»).

Керівникам органів управління освітою райдержадміністрацій було направлено ряд

листів щодо сприяння процесам децентралізації в освіті, проведено наради, вебінари з керівниками навчальних закладів, головами об'єднаних територіальних громад.

Впродовж I кварталу 2016 року Департаментом освіти і науки було здійснено виїзні консультації в населені пункти з питань функціонування закладів освіти, в ході яких було обговорено широке коло питань, пов'язаних з функціонуванням закладів освіти в ОТГ, проведенням атестації, курсової перепідготовки, замовленням документів на освіту, проведенням ЗНО 2016 тощо.

Загальний підхід щодо формування мережі освітніх закладів у межах ОТГ полягає у тому, що така мережа має створюватись і функціонувати, виходячи з фінансових можливостей громад, наявної матеріально-технічної, навчально-методичної бази навчальних закладів, учнівського контингенту і кваліфікованих педагогічних кадрів за участі громадськості. Такий підхід дозволить сформулювати профільні класи на базі кращих навчальних закладів, що в межах кожної сільської школи проблематично. Зусилля шкіл, спрямовані на підвищення доступу до якісної освіти і профілізації навчання, дозволять уникнути зайвих витрат через спільні програми шкільних автоперевезень, використовувати спільну інфраструктуру (спортивні майданчики та бібліотеки, комп'ютери та іншого обладнання та споруди, що можуть знаходитись на території однієї («базової») школи, але використовуватись учнями інших, віддалених шкіл), покращити партнерство в межах об'єднаної громади, оскільки школам, які успішно взаємодіють між собою, більше довіряють батьки та громада, що створює умови для кращого й ефективнішого розподілу й використання ресурсів (лист Департаменту освіти і науки облдержадміністрації від 09.11.2015 № 01-31/2928 «Щодо вжиття заходів до оптимізації

мережі закладів освіти під час проведення добровільного об'єднання громад»).

Враховуючи те, що функціонування громад розпочалося з січня 2016 року, а навчальний рік вже тривав, Департамент освіти і науки рекомендував за доцільне зберегти єдиний підхід до формування управлінських структур на рівні

органів управління освітою районних, міських рад (делегування повноважень щодо здійснення державної політики в галузі освіти в межах їх компетенції, методична робота тощо) та об'єднаних територіальних громад, що дозволить уникнути формування малоефективної і витратної для бюджету виконавчого комітету ОТГ структури. Зокрема, фінансове обслуговування, послуги матеріально-технічного утримання приміщень навчальних закладів може бути винесено в формат профільних комунальних служб, заснованих виконавчим комітетом ОТГ, а питання, пов'язані з навчально-виховним процесом в закладах освіти до врегулювання на законодавчому рівні залишити на рівні органів управління освітою районних, міських рад (лист Департаменту освіти і науки облдержадміністрації від 15.01.2016 № 01-31/104 «Про формування органів управління освітою та інформаційно-методичний супровід реформи органів місцевого самоврядування та децентралізації владних повноважень»). Разом з тим, Великокучурівська та Сокирянська об'єднані територіальні громади створили власні органи управління освітою.

Досвід першого півріччя 2016 року показав, що процес налагодження зв'язків із громадами, навчальними закладами, співпраця між ОТГ та місцевими органами управління освітою в нових умовах мала певні труднощі. Крім, власне, реалізації освітніх повноважень, виникали питання передачі майна, атестації педагогічних працівників, дотримання трудового законодавства при переведенні закладів освіти до об'єднаних громад тощо. З метою функціонування ефективної вертикалі у виконанні освітніх повноважень та завдань у діючих органах управління освітою (Міністерство – органи управління освітою обласних державних адміністрацій – органи управління районних, міських (районних у містах), об'єднаних територіальних громад – навчальний заклад) Департамент освіти і науки облдержадміністрації рекомендував ОТГ вирішити питання щодо створення відповідних органів управління освітою (відділу, сектору, підрозділу з гуманітарних питань), враховуючи потужність ОТГ, кількість закладів освіти, дітей, вихованців, педагогіч-

них працівників у межах громади.

Якщо освітні повноваження залишаються у органах управління освітою райдержадміністрацій, то ввести посади, що за своїм функціоналом відповідатимуть за забезпечення реалізації державної політики у сфері загальної середньої освіти на відповідній території.

Спільно із Регіональним офісом реформ в Чернівецькій області в рамках проекту USAID (ПУЛЬС) комунальною установою «Група моніторингу системи освіти, господарського обслуговування та аудиту установ освіти області» розроблено Методичні рекомендації з актуальних питань функціонування закладів освіти в ОТГ. Зазначена інформація розміщена на сайті Департаменту освіти і науки ОДА у розділі «Реформи в освіті».

У рамках оптимізації мережі шкіл та з метою активізації роботи щодо створення єдиного освітнього простору, забезпечення рівного доступу осіб до якісної освіти в області проведено конкурс на кращий проект опорного загальноосвітнього навчального закладу. Опорні заклади - це реальний початок організаційної реформи освіти в контексті децентралізації і утворення об'єднаних територіальних громад. Саме громада буде вирішувати організаційні питання забезпечення загальної освіти на своїй території. Опорні навчальні заклади дадуть можливість ефективно розпорядитися бюджетним фінансуванням і забезпечити рівний доступ до освіти всім учням.

Зміст функціонування опорних закладів – це точкове покращення матеріального стану школи, пониження ступеня або закриття наближених шкіл, підвіз учнів шкіл-філій до опорної школи (не довше як 45 хв.), статус юридичної особи, самостійний баланс, штамп та печатка. В опорній школі, як правило, не менше 200 учнів без урахування учнів шкіл-філій, яких має бути, як правило, не менше трьох.

Відповідно до розпорядження обласної державної адміністрації від 10 березня 2016 р. № 111-р «Про проведення у 2016 році обласного конкурсу «Кращий проект опорного закладу», наказу Департаменту освіти і науки

облдержадміністрації від 14 березня 2016 р. № 118 «Про затвердження Умов проведення у 2016 році обласного конкурсу «Кращий проект опорного закладу», зареєстрованого в Головному територіальному управлінні юстиції у Чернівецькій області 30 березня 2016 р. за №5/2447, наказу Департаменту освіти і науки облдержадміністрації від 12 квітня 2016 р. № 175 «Про організацію проведення II етапу обласного конкурсу «Кращий проект опорного закладу» проведено II етап обласного конкурсу «Кращий проект опорного закладу».

У II етапі обласного конкурсу, за результатами проведення I етапу конкурсу, який тривав до 15.04.2016 року, взяли участь наступні навчальні заклади: Мигівський НВК Вижицького району, Коровійська ЗОШ I-III ступенів Глибоцького району, Глибоцький ліцей Глибоцької селищної ОТГ, Волоківська ЗОШ I-III ступенів Волоківської сільської ОТГ, Герцаївський районний ліцей ім. Г.Асакі Герцаївського району, Заставнівська ЗОШ I-III ступенів Заставнівського району, Кельменецький ліцей Кельменецького району, Мамаївський ЗНЗ I-III ступенів №2 Кіцманського району, Новоселицька гімназія Новоселицького району, Мамалигівська ЗОШ I-III ступенів Мамалигівської ОТГ, Довгопільська ЗОШ I-III ступенів Путильського району, Романковецька гімназія Сокирянського району, Сторожинецька районна гімназія Сторожинецького району, Хотинська гімназія Хотинської міської ради.

Відповідно журі II етапу обласного конкурсу «Кращий проект опорного закладу» розглянуло матеріали 14 закладів.

II етап обласного конкурсу «Кращий проект опорного закладу» (далі II етап Конкурсу) відбувся у два тури серед переможців I районного етапу обласного конкурсу відповідно до Умов проведення обласного конкурсу «Кращий проект опорного закладу»: заочний тур II етапу Конкурсу (21.04.2016р.), де членами журі попередньо опрацьовано матеріали переможців I етапу конкурсу відповідно до Кваліметричного оцінювання ефективності функціонування загальноосвітнього навчального закладу; очний тур II етапу Конкурсу (25.04.2016 р.) на базі Чернівецького облас-

ного центру естетичного виховання «Юність Буковини», де було презентовано План розвитку загальноосвітнього навчального закладу – переможця I етапу конкурсу керівником навчального закладу. Кожен конкурсант ґрунтовно та змістовно проаналізував стан та перспективи розвитку навчального закладу, окреслив створення умов для забезпечення якості надання освітніх послуг.

Конкурс оцінювало компетентне журі, до складу якого увійшли фахівці Департаменту освіти і науки облдержадміністрації, Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, Групи моніторингу системи освіти, господарського обслуговування та аудиту установ освіти області депутати обласної ради, Регіонального офісу реформ у Чернівецькій області, Чернівецького представництва Громадянської мережі ОПОРА.

За підсумками розгляду матеріалів та безпосереднього візуального огляду навчальних закладів визначено переможців – три опорні навчальні заклади області: I місце – Глибоцький ліцей Глибоцької селищної об'єднаної територіальної громади; II місце – Кельменецький ліцей Кельменецького району; III місце – Хотинська гімназія Хотинської міської ради (наказ Департаменту освіти і науки облдержадміністрації від 04.05.2016 № 230 «Про результати проведення у 2016 році обласного конкурсу «Кращий проект опорного закладу»).

Умовами конкурсу передбачено, що переможцям конкурсу буде надано фінансову підтримку за умови прийняття рішень про створення опорної школи.

Згідно з розпорядженням голови Чернівецької обласної державної адміністрації від 15 липня 2016 року №467-р «Про внесення змін до списку переможців II етапу обласного конкурсу «Кращий проект опорного закладу, яким надається фінансова підтримка» рішенням VI позачергової сесії Чернівецької обласної ради VII скликання від 28.07.2016 № 113-6/16 «Про внесення змін до обласного бюджету на 2016 рік» переможцям обласного конкурсу на кращий проект опорного закладу – Кельменецькому ліцею Кельменецького району та Мамалигівській ЗОШ I-III ступенів

Мамалигівської ОТГ виділено кошти у сумі 2,1 млн. грн. та 1,8 млн. грн. відповідно. Третій переможець визначений розпорядженням Чернівецької обласної державної адміністрації від 20.09.2016 № 639-р «Про внесення змін до списку переможців II етапу обласного конкурсу «Кращий проект опорного закладу, яким надається фінансова підтримка» - Мигівський НВК I-III ступенів Вижницького району, який отримав фінансову підтримку на суму 1641,7 тис. грн. Зазначені кошти переможці конкурсу спрямовують на придбання шкільних автобусів, сучасної комп'ютерної техніки, мультимедійних засобів навчання, обладнання навчальних кабінетів (фізики, хімії, біології), спортивного обладнання тощо.

Створення опорних навчальних закладів є одним із елементів приведення освітньої мережі у відповідність до потреб і особливостей Чернівецької області, що є необхідною умовою підвищення якості освіти та раціонального використання коштів. Щороку затверджуються Дорожні карти з оптимізації. Місцеві органи управління освітою, органи місцевого самоврядування здійснюють ряд заходів, що дають змогу економити кошти: призупинення функціонування закладів до покращання демографічної ситуації, пониження ступенів ЗНЗ, реорганізація шкіл у НВК, зважений підхід до формування мережі класів в цілому та індивідуального навчання зокрема на 2016/2017 навчальний рік.

Станом на початок 2016/2017 навчального року прийнято рішення щодо закриття двох шкіл: Орестівської ЗОШ I ст. Рукшинської сільської ради (Рукшинська ОТГ); Старобросківської ЗОШ I ступеня Сторожинського району; реорганізовано з пониженням ступенів 8 загальноосвітніх навчальних закладів області: Волоцька ЗОШ I-II ступенів у Волоцьку ЗОШ I ст., Великівська ЗОШ I-II ступенів у Великівську ЗОШ I ступеня, Вижницького, Самушинський НВК I-II ступенів у Самушинський НВК I ст. Заставнівського, Коновський НВК I-II ст. у Коновський НВК I ст., Лукачанського НВК I-II ст. у Лукачанський НВК I ст. Кельменецького районів, Рашківську ЗОШ I-III ст. у Рашківську ЗОШ I-II ст. Рукшинської ОТГ; Чернівецьку ЗОШ I-III ст.

№ 19 у Чернівецьку ЗОШ I-II ступенів №19 та НВК «Берегиня» до ЗОШ I-II ступенів (у двох останніх закладах набір до 10-11 класів не здійснювався); створено 4 навчально-виховні комплекси: Михалківський НВК I-III ст., Шебутинецький НВК I-III ступенів Сокирянського району, Красноільський НВК I-II ступенів Сторожинецького району, НВК «Лідер» у місті Чернівцях.

Тому магістральним напрямом розвитку нашої освіти є перехід від утримання навчальних закладів до інвестування у розвиток освіти, учня, тобто на кінцевий результат.

Разом з тим питання децентралізації системи освіти має ряд проблем.

Це, зокрема, формування нормативної бази для функціонування опорних шкіл (діючим законодавством поняття опорної школи не передбачено), розробка установчих документів опорних шкіл та філій, визначення обсягу їх повноважень. Питання частково врегульовано листом Міністерства освіти і науки України від 09.09.2016 № 2/3-14-1776-16 «Щодо нормативно-правового регулювання діяльності освітніх округів, опорних закладів та їх філій», однак відсутність єдиного типового статуту опорної школи або положення про філію опорного закладу призводить до значних розбіжностей у обсязі повноважень, управлінні спільним

майном, поданні звітності навіть у межах однієї адміністративної одиниці. З метою вироблення єдиного підходу до вирішення зазначених проблем Департаментом освіти і науки облдержадміністрації спільно з юристами Регіонального офісу реформ в Чернівецькій області розроблено Положення про філію опорного закладу.

Отже, запровадження децентралізованої системи освіти в Україні нині перебуває на етапі формування відповідної законодавчої бази, розробки та погодження з громадськістю української моделі децентралізації освіти. Враховуючи те, що система освіти складається з дошкільної, початкової, середньої, професійно-технічної, позашкільної освіти, в яких зайнято багато тисяч висококваліфікованих кадрів, зокрема вчителів і директорів шкіл, до якого причетні мільйони батьків учнів на різних рівнях освіти, реформування цієї галузі потребує гармонізації інтересів цих різних груп зацікавлених сторін. Тому очевидно є необхідність залучення до освітніх реформ всіх зацікавлених сторін в сфері освіти з метою налагодження такої моделі освіти, яка буде найбільш ефективною в українських умовах, а також її впровадження в рамках майбутніх реформ.

Статистика. факти, події

Старосту віднесли до п'ятої категорії посад в органах місцевого самоврядування

Уряд Постановою від 22 липня 2016 р. № 451 врегулював питання віднесення посад старост, заступників керуючих справами виконавчих апаратів обласних рад та керівників відділів сільських, селищних рад до відповідних категорій посад в органах місцевого самоврядування.

Оскільки вищеназвані посади не відносилися до жодної з категорії посад в органах місцевого самоврядування було прийнято рішення про винесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2001 року № 1441, яка регулює дане питання.

Прийняті зміни дозволять встановити відповідну категорію вказаним посадам.

Змінами передбачено, що:

- посаду заступника керуючого справами виконавчого апарату обласної ради віднесено до четвертої категорії посад в органах місцевого самоврядування;
- посаду старости - до п'ятої категорії посад в органах місцевого самоврядування;
- посади керівників відділів сільських, селищних рад - до шостої категорії посад в органах місцевого самоврядування.

Джерело: <http://decentralization.gov.ua/news/item/id/2935>

ЮЛІЯ ЯКІВЧЕК,

*начальник служби у справах дітей
Чернівецької обласної державної
адміністрації*

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ РОБОТИ – ВЧАСНО ВІЯ- ВИТИ ДИТИНУ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТА- ВИНАХ І ВДАЛО ЇЇ ВЛАШТУВАТИ

Аналізуючи стан справ у сфері захисту прав дитини, сьогодні можна констатувати, що наша країна таки вибудовує європейську модель захисту прав людини. Світові стандарти у галузі дотримання прав якраз першочергово скеровані на захист найбільш незахищеної категорії населення – дітей, адже ставлення до дітей, їхніх прав і свобод, повага до їхньої людської гідності як найкраще відображають рівень гуманності й цивілізованості суспільства. Як практик, можу запевнити, що не дивлячись на певні недосконалості чи суперечності тих чи інших законодавчих актів у сфері, прийнятих за роки незалежності нашої країни, нами таки здійснено великий прорив, майже революційний в частині сприйняття та роботи з дітьми-сиротами, подоланні такого явища, як дитяча безпритульність та бездоглядність.

Фактично усіма законодавчими та підзаконними актами, серед яких Конституція України (статті 24, 51, 52, 92), Сімейний кодекс України (глави 13, 14 та ін.), Цивільний кодекс України (ст.ст. 295, 1261 та ін.), Житловий кодекс Української РСР (ст. 125 та ін.), Закон України «Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей», Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування»,

Закон України «Про охорону дитинства», Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» передбачено настільки точний алгоритм дій для служб у справах дітей, органів опіки й піклування, інших державних інституцій, що при добросовісному виконанні кожним своїх професійних обов'язків жодна дитина, яка потребувала захисту з боку держави, не залишалася б поза увагою.

Наша робота побудована чітко за двома принципами: вчасне виявлення дитини, що перебуває в складних життєвих обставинах, і вдало її влаштування.

Найскладнішим було і залишається питання вчасного виявлення. Бо при яких обставинах можна виявити дитину? В основному, під час проведення рейдів. Наразі можу сказати, що з кожним роком саме завдяки цим, трохи консервативним методам, кількість дітей на вулиці зменшилась і майже звелася до мінімуму, про що свідчить кількість дітей, що потрапляють до притулку для дітей із вулиць. До прикладу, під час проведення рейдів у 2006 році було виявлено 520 дітей, в минулому році – 178.

Разом з тим, кількість дітей, що перебувають в складних життєвих обставинах, хоч і не збільшується, але залишається незмінною, що свідчить про пізнє виявлення причин, які породжують ці обставини. Чому так відбувається? По-перше, нам дісталася у

спадок сприйняття державних інституцій як караючого органу, по-друге, банальна байдужість людей. Тому, на жаль, сім'я потрапляє в поле зору вже тоді, коли працювати з нею надзвичайно важко, а спадок сприйняття державних інституцій як караючого органу, по-друге, банальна байдужість людей. Тому, на жаль, сім'я потрапляє в поле зору вже тоді, коли працювати з нею надзвичайно важко, а в деяких випадках неможливо, і тому доводиться вилучати звідти дітей. Найстрашніше в цій ситуації, що ті обставини, те оточення, в якому перебували діти, вони сприймають як нормальне і в подальшому доводиться прикласти чимало зусиль, щоб реінтегрувати майже скалічених психологічно, а іноді і фізично дітей у суспільство.

Саме тому, особливо в такий складний для країни час, дуже доречним було прийняття надзвичайно важливого документу Закону України про «Внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення соціального захисту дітей та підтримки сімей з дітьми». Законом внесено зміни до 9 чинних законів України. Зокрема, закон дає визначення таким поняттям як «забезпечення найкращих інтересів дитини», «діти, які перебувають у складних життєвих обставинах», «діти, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів». Прийняті норми закону забороняють участь дітей у воєнних діях і збройних конфліктах. Визначено обов'язок держави щодо відселення дітей, які опинилися чи можуть опинитися у зоні воєнних дій чи збройних конфліктів, до безпечних районів. Удосконалюється процедура реєстрації дітей, які є внутрішньо переміщеними особами. Внесено зміни до Сімейного кодексу щодо розвитку «сімейного патронату» як нової форми виховання дітей. Вдосконалюється і робота з сім'ями, які перебувають у складних життєвих обставинах. На часі прийняття підзаконних актів і велика, кропітка робота, направлена на збереження біологічної

сім'ї. Іншого варіанту у нас немає.

Дякувати Богу, досвід роботи і потенціал у нас є. Ми вже практично подолали стереотип сприйняття нашим суспільством дітей – сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Хоча ще десять років назад найпростіше було влаштувати таку категорію дітей до інтернатного закладу і фактично відгородити від суспільства. До того ж, та система влаштування була ганебною і суперечила будь-яким моральним принципам, тому що діти влаштовувались за віковими категоріями і в подальшому змінювали інтернатний заклад і оточення. Крім того, роз'єднувалися брати і сестри. На сьогоднішні ми влаштовуємо дитину-сироту до інтернатного закладу тільки після того, як вичерпуються всі можливі засоби для влаштування у сім'ю. Це і є той другий принцип нашої роботи – вдале влаштування.

До речі, наша область займає друге місце в Україні за показником влаштування дітей-сиріт до сімейних форм виховання. На сьогодні 95% вищевказаної категорії дітей перебувають у сім'ях, і це по-справжньому потужні сім'ї. У нас не зафіксовано жодного випадку жорстокого поводження над дітьми в прийомних сім'ях або дитячих будинках сімейного типу.

Шановне товариство, ми живемо з вами у надзвичайно складний час. Нам доведеться багато справ робити паралельно. Паралельно захищати країну і впроваджувати реформи, відбудовувати зруйноване і будувати нове, вносити зміни до законодавства і приймати нові закони. На часі деінституалізація інтернатних закладів для дітей-інвалідів і реінтеграція їх у суспільство, посилення відповідальності батьків за виховання дітей і багато чого іншого. Ми просто зобов'язані створити світ, сприятливий для дітей, світ, у якому кожна дитина почуватиметься захищеною, де її думка буде поважатись, де немає місця насильству, світ, який би дав змогу виховати здорове, щасливе, досконале покоління.

ВІОРЕЛ ЯСТРЕМСЬКИЙ,

голова Герцаївської районної державної адміністрації

ГЕРЦАЇВСЬКИЙ РАЙОН СЬОГОДНІ

За 25 років самостійного існування Герцаївщина кардинально змінилася на краще. Як і наша молода держава, ми робили впевнені кроки на шляху до розбудови, підняття рівня добробуту, згуртовувались навколо вирішення актуальних проблем місцевих жителів. В результаті, в районі була розбудована соціальна та комунальна інфраструктури, забезпечено безперебійне функціонування та сталий розвиток різних сфер життєдіяльності.

Зокрема, за роки незалежності, завдяки зусиллям органів влади та місцевих освітян в районі вдалося зробити серйозний крок на шляху до модернізації та вдосконалення освітніх закладів, виведення їх на якісно-новий сучасний рівень. В більшості шкіл було укріплено матеріально-технічну базу, проведено значний обсяг зовнішніх та внутрішніх ремонтних робіт, збільшується кількість кабінетних та класних приміщень, які відремонтовано та переобладнано відповідно до нових сучасних стандартів, приємно вражає ландшафтний дизайн та сучасний оновлений екстер'єр багатьох шкіл та садочків. Найбільший об'єм капітальних робіт за останні роки зроблено в Герцаївській ЗОШ I-III ступенів, Горбівській ЗОШ I-III ступенів, Байраківській ЗОШ I-III ступенів, Буківському НВК, ДНЗ села Лунка. Продовжується будівництво нового корпусу Тернавської ЗОШ I-III ст.; будується нова багатоповерхова школа в с. Куликівка.

В районі курсує 7 шкільних автобусів на територіях Великосільської, Тернавської, Великобудської, Горбівської, Хряцьківської, Острицької та Байраківської сільських рад.

Покращилась матеріально-технічна база

усіх лікувальних закладів, здійснюється перехід на нову форму роботи на засадах загальної практики сімейної медицини.

25 жовтня 2010 року було відкрито другий лікувальний корпус Герцаївської центральної районної лікарні, в якому розташовані поліклінічне, гінекологічне, пологове та реанімаційне відділення.

З 1 вересня 2013 року розпочав свою діяльність комунальний заклад Центр первинної медико-санітарної допомоги, до складу якого входить 19 установ, сім амбулаторій та 11 фельдшерсько-акушерських пунктів.

У 2008 року завершено будівництво нового сучасного приміщення сільської лікарської амбулаторії в селі Хряцька.

В районі функціонує 23 клубних заклади, 25 бібліотек та 3 мистецькі школи, діяльність яких забезпечують 165 штатних працівників

У Герцаївській централізованій бібліотечній системі працює 40 бібліотечних працівників. При бібліотеках діють 35 клубів за інтересами та один літературний театр при бібліотеці села Куликівка. В районі функціонують 5 народних аматорських колективів.

Впродовж 2011 року Центральною районною бібліотекою спільно з координаторами програми «Бібліоміст» впроваджено в життя проекти, завдяки яким на базі бібліотек міста Герци, сіл Тернавка, Куликівка, Горбово та Годинівка відкрито сучасні інтернет-центри з безкоштовним доступом до інтернет-мережі.

В районі діють 3 мистецькі школи: Герцаївська музична школа з філіалом в селі Байраки, музична школа в селі Горбово та

районна художня школа з класами в селах Горбова та Молниця. Станом на 1 липня 2016 року в мистецьких школах навчається 313 учнів, з яких звільнені від сплати за навчання 112 учнів (з малозабезпечених сімей, сироти, напівсироти та потерпілі від Чорнобильської катастрофи, інваліди дитинства).

Також на території району завершено будівництво та прийнято в експлуатацію нові сучасні багатоповерхові соціальні об'єкти, такі як будівля районного центру зайнятості, будівля районного управління Пенсійного фонду України, новий клуб в селі Петрашівка та інші.

Важливим напрямком роботи є транскордонне співробітництво. Герцаївський район історично й географічно є транзитною територією (Україна – Румунія). Через територію району проходить державний кордон з Румунією протяжністю 25 км, який охороняють Куликівська та Могилівська прикордонні застави. Передбачено один спрощений автомобільно-пішохідний пункт – пропуску „Дяківці-Раковець”.

Угодами між Урядами України та Румунії про пункти пропуску через державний кордон для розвитку політичних, економічних, торговельних, культурних та інших зв'язків передбачена мережа місцевих пунктів пропуску, через які здійснюється спрощений порядок перетину громадянами прикордонних контрольованих районів. До переліку пунктів, які потребують розбудови та облаштування, належить і місцевий пункт пропуску „Дяківці”.

Програмою Інтеграції України до Європейського Союзу визначені пріоритети регіонального співробітництва, одним з яких є реалізація єдиної транспортної політики щодо митних переходів, функціонування та розвитку внутрішніх і міждержавних транзитних шляхів (мереж). Однією з вимог ЄС стосовно облаштування кордонів є наявність через 25-30 кілометрів державного кордону (залежно від географічних умов розташування) належно облаштованих пунктів пропуску на кордоні Європейського Союзу.

В селі Дяківці Герцаївського району Чернівецької області на україно-румунському

кордоні тривають роботи з реконструкції міжнародного автомобільного пункту пропуску «Дяківці». Будівництво здійснюється за рахунок великомасштабного інфраструктурного проекту із розвитку інфраструктури кордону між Україною і Румунією «Реконструкція пунктів пропуску «Краноїльськ» «Дяківці» в рамках Програми прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства і партнерства «Румунія-Україна-Республіка Молдова». Замовником будівництва об'єкта “Реконструкція міжнародного автомобільного пункту пропуску «Дяківці» є Державна фіскальна служба України.

Відкриття пункту перетину кордону зробить ще один крок для розвитку політичних, економічних, торговельних, культурних та інших зв'язків, покращення інфраструктури, що, у свою чергу, відкриватиме нові перспективи для розвитку малого і середнього бізнесу та туристичної сфери, створення нового міжнародного транспортного коридору, розширення меж якого значно збільшить пропускну спроможність, створення сприятливих умов для поглиблення транскордонного співробітництва та прискорення соціально-економічного розвитку прикордонного району.

Те, що район безпосередньо межує з Румунією, дозволяє планувати експорт продукції й послуг, при цьому залучаючи до нього іноземні інвестиції. На території району проживає велика кількість громадян румунського походження, які підтримують родинні і культурні зв'язки з громадянами Румунії. Реконструкція державного пункту пропуску відповідно до європейських вимог забезпечить:

- формування оптимальної системи пункту перетину кордону з урахуванням перспектив розвитку культурних та родинних зв'язків, транзитного потенціалу району, туристично-рекреаційного комплексу;
- приведення інфраструктури пункту пропуску у відповідність з європейськими стандартами;
- створення належних сучасних умов для громадян, що перетинають кордон, та інших

учасників міжнародного руху;
 - високий рівень протидії протиправній діяльності в пункті пропуску через державний кордон.

Завдяки плідній співпраці районних служб, відомств, органів виконавчої влади та місцевого самоврядування в поточному році маємо наступні показники в сфері соціально-економічного розвитку: за I півріччя 2016 року до загального фонду місцевих бюджетів району надійшло власних та закріплених доходів 10956,2 тис. грн., що становить 151,5 відсотка до планових призначень, або більше на 3695,2 тис. грн. в порівнянні до відповідного періоду минулого року. Виконання плану забезпечено по всіх місцевих бюджетах району.

У 2016 році до основного кола підприємств галузі промисловості району входить 9 підприємств. Основними видами їх діяльності є виробництво ковбасних виробів, виробництво швейних виробів, виробництво пакувальних матеріалів для медичних виробів, переробка деревини.

За I півріччя 2016 року промисловим комплексом вироблено товарної продукції в порівняльних цінах на суму 110,3 млн. грн., що складає 98,6 % в порівнянні з відповідним періодом 2015 року.

Приріст обсягів реалізованої промислової продукції у відпускних цінах (без ПДВ та акцизу) спостерігається в МП «Медвироби» – 34,1 млн.грн. (128,1 %), ТОВ «Букекспо» – 2,6 млн. грн. (161,7%).

За січень-червень 2016 року експорт продукції (сировини, матеріалів) підприємствами Герцаївського району складає 834,2 тис. дол. (202,9% в порівнянні з відповідним періодом 2015 р.), а імпорт за січень-червень 2016 року складає 27,5 тис. дол. що складає 47,2% у порівнянні в відповідним періодом 205 року.

Станом на 01.07.2016 року в районі зареєстровано 1316 суб'єктів малого і середнього підприємництва – платників податків (971 – фізичні особи-підприємці, 345 – юридичні особи).

В районі розташовано:

- 3 об'єкти оптової торгівлі і 116 об'єктів

роздрібної торгівлі;

- 26 об'єкти ресторанного господарства;

- 2 фотоательє;

- 14 об'єктів послуг перукарень, салонів краси та косметології;

- 4 майстерні з ремонту взуття;

- 3 майстерні з ремонту побутових машин та приладів;

- 2 автомайстерні;

- 1 автостоянка;

- 1 майстерня з ремонту телерадіоапаратури;

Також в районі діє один торговельний ряд «Герцаївський світанок» на 49 торгових точок, який знаходиться в місті Герца.

Суб'єктами господарювання малого бізнесу району сума, внесена до бюджетів усіх рівнів та державних цільових фондів за 2016 рік, складає 12 % від загальної суми надходжень до всіх бюджетів.

Перевезення пасажирів на території Герцаївського району забезпечується Приватним підприємством «Остриця-Транс» (юридична особа) та 7 фізичними особами-підприємцями, які обслуговують 20 приміських маршрутів. В районі зареєстровано 6 фізичних осіб-підприємців за видом діяльності відповідно до КВЕД «Діяльність таксі».

Районною державною адміністрацією розпочато третю фазу проекту ЄС ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду». Пройшли конкурсний відбір 4 громади, які сьогодні успішно впроваджують в життя наступні проекти з енергоефективності:

- Капітальний ремонт системи вуличного освітлення вулиць в селі Маморниця Вама Герцаївського району Чернівецької області: загальна сума проекту – 294,072 тис. грн., в т.ч. кошти ЄС/ПРООН – 135,45 тис. грн., місцевого бюджету – 144,622 тис. грн., громади – 14,0 тис. грн.

- Реконструкція вуличного освітлення із заміною світильників на основі ламп розжарювання на світильники освітлення «LED – технологій» в м. Герца: загальна сума проекту – 209,3 тис. грн., в т.ч. ЄС/ПРООН - 125,675 тис. грн., місцевий бюджет – 73,01 тис. грн., громада – 10,623 тис. грн.

Інноваційні енергоефективні заходи в ЗОШ І ступеня села Кам'янка.

Капітальний ремонт: монтаж нової системи опалення, будівництво паливної, установка піролізного котла, утеплення фасаду школи: загальна сума проекту 365,515 тис. грн., в т.ч. ЄС/ПРООН – 258,602 тис. грн., бюджет – 98,104 тис.грн., громада – 8,809 тис. грн.

- Енергоефективні заходи в ЗОШ І-ІІІ ступенів села Велика Буда Герцаївського району Чернівецької області. Капітальний ремонт: утеплення фасаду школи: загальна сума проекту – 214,6 тис. грн., в т.ч. ЄС/ПРООН – 105,7 тис. грн., бюджет – 91,8 тис. грн., громада – 17,1 тис. грн.

Сьогодні Герцаївщина відома як унікальний самобутній куточок Буковини з багатими національно-культурними традиціями, гостинними та працелюбними мешканцями. Герцаївці свято шанують свою історію, тому тут турботливо збережені історичні будівлі, пам'ятники, сільські музеї. В умовах незалежної Української держави жителі Герцаївського

району здобули всі можливості для збереження рідної мови, культури, національних традицій. Із 29 навчальних закладів, що функціонують сьогодні в районі, у 27 викладання здійснюється румунською мовою – національною мовою переважної більшості його населення. Мовою національних меншин видається і місцева газета «Газета де Герца».

Незважаючи на суттєві труднощі, що з об'єктивних причин існують сьогодні в системі державного управління, державних фінансів, районна влада сьогодні робить все можливе для підтримки місцевих громад, збереження позитивних напрацювань, розв'язання гострих проблем, що турбують мешканців району багато років. Ми усвідомлюємо, що наш район є досить перспективний. Герцаївщина сьогодні має вагомі передумови та потенціал для економічного розвитку, підняття рівня добробуту кожного місцевого жителя. Але шлях до успіху – це наша спільна щоденна праця.

Фото з офіційного сайту Герцаївської РДА: hertza.bukoda.gov.ua

ТЕТЯНА СКУТАР,
*к. геогр. н., асистент кафедри
 соціальної географії та
 рекреаційного
 природокористування
 Чернівецького національного
 університету ім. Юрія Федьковича*

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Одним із найбільш перспективних напрямків розвитку туристичної діяльності є пізнавальний туризм. Багата та різноманітна історико-культурна спадщина є основою формування системи різнопланових туристичних маршрутів з метою забезпечення всебічного ознайомлення туристів з окремими сторонами матеріальної та духовної культури територіальних громад.

Історико-культурні туристичні ресурси – це сукупність об'єктів матеріальної і нематеріальної культури, що історично зафіксовані на певній території, відображають її неповторність і є мотивом для здійснення подорожі.

Чернівецька область володіє багатою історико-культурною спадщиною. Складна та багатогранна історія краю обумовила формування самобутньої багатонаціональної буковинської культури. Різноманітність та неповторність історико-культурного надбання області відображається в численних пам'ятках історії та культури, самобутніх культурних традиціях, народних промислах та ремеслах.

У Чернівецькій області на державний облік взято понад 2080 історико-культурних пам'яток у т. ч. 241 об'єкт (або 11,6 %) – загальнодержавного значення. У кількісному відношенні переважають пам'ятки археології та пам'ятки архітектури і містобудування.

Археологічні пам'ятки є безцінним джерелом для вивчення давньої історії краю. Багатство та різноманіття археологічних об'єктів на території області створює сприятливі передумови для розвитку популярного в світі археологічного туризму. У багатьох країнах світу пам'ятки первісності сьогодні активно залучаються до туристичної сфери. Практика свідчить, що доходи від ліцензійного збору за проведення археологічних досліджень можуть значно перевищувати збір від дозволів на мисливство і рибальство [6].

У Чернівецькій області археологічні знахідки виявлені у понад півтори тисячі місцях. Найстаріші з них датуються добою палеоліту. Найбільш цінні об'єкти включені до Державного реєстру нерухомих пам'яток України (777 об'єктів, у т. ч. 14 національного значення). Серед них, зокрема, численні неолітичні стоянки, поселення міді та бронзи, ранньозалізного віку і східних слов'ян, поховання (кургани, підплитові, в кам'яних кромлехах, кам'яних саркофагах, язичницькі та християнські), знаряддя праці, різні види зброї, посуд, прикраси, предмети мистецтва (зокрема, литі та різьблені з коштовного та напівкоштовного каменю ікони) тощо [8].

Цікавими туристичними об'єктами є залишки білокам'яного храму XII ст., зруйнованого турками наприкінці XVII ст., у с. Василів (Заставнівський район), феодальних замків

XII-XIII ст. в с. Чорнівка (Новоселицький район) та с. Молодія (Глибоцький район), городище XII-XIII ст. у Ленківцях, руїни князівської фортеці XI-XII ст. у с. Горішні Шерівці (Заставнівський район), залишки ремісничої склоробної майстерні пізньоримського часу (III-IV ст.) в с. Комарів (Кельменецький район) [8]. Неабияку увагу туристів привертає і наскельний живопис неолітичного часу у відомій Баламутівській печері (Заставнівський район). В околицях сіл Чагор Глибоцького та Остриця Герцаївського районів виявлене стародавнє поселення Кордин, вік якого перевищує 1,5 тис. років.

Одними з найбільш цінних у туристичному відношенні є пам'ятки архітектури. Визначні пам'ятки архітектури Чернівецької області, створені буковинськими, австрійськими та румунськими майстрами, є основою розвитку екскурсійного туризму, який має давню історію. Як свідчать джерела, у 20-30-х рр. XX ст. діяли екскурсійні маршрути до лісу Гореча (півгодини їзди фіакром з центру міста), де можна було оглянути православний чоловічий монастир XVIII ст., до с. Хрещатик, щоб побачити знаменитий скельно-печерний православний чоловічий монастир, туристичний маршрут з відвідуванням Хотинської фортеці та ін. маршрути історико-пізнавального характеру [3].

В області взято на державний облік 765 пам'яток, з яких понад 200 (майже 30 %) – загальнодержавного значення. Відомо також понад 300 нововиявлених пам'яток, що пропонуються для взяття під охорону держави. Найціннішими є середньовічна фортеця у м. Хотині, на базі якої створено поки що єдиний в області державний історико-архітектурний заповідник (одне з семи чудес України), муровані та дерев'яні храми „хатнього» типу (найдавніший – Миколаївська церква у Чернівцях, 1604 р.), окремі будівлі та їх комплекси, зокрема комплекс резиденції митрополитів Буковини і Далмації (1864-1882), що внесений до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Сьогодні найбільший інтерес у туристів

викликає обласний центр, де сконцентровані найбільш цікаві об'єкти екскурсійного огляду. Тут наявні будівлі найрізноманітніших архітектурних напрямів і стилів (класицизм, неоренесанс, необароко, віденська сецесія тощо). Державний реєстр нараховує 500 об'єктів (65 % архітектурних пам'яток області), з яких 138 – національного значення. Більшість пам'яток – це ансамблі вулиць центральної частини міста – О. Кобилянської, І. Франка, Головної, Університетської, пл. Театральної та Центральної. У Чернівцях, зокрема, функціонують такі екскурсійні маршрути: „Чернівці архітектурні”, „Перлини культурних споруд”, „Церкви та храми Чернівців” та ін.

Місто Чернівці та ще десять населених пунктів області увійшли до Списку історичних поселень державної категорії охорони. Серед них – м. Вижниця (XV ст.), м. Герца (1437 р.), смт. Глибока (1438 р.), смт. Кельменці (1559 р.), м. Кіцмань (1413 р.) смт. Лужани (1453 р.), м. Новоселиця (1456 рік), смт. Путила (1501 р.), м. Сторожинець (1448 р.), м. Хотин (XIII ст.).

Невід'ємною частиною історико-культурної спадщини є пам'ятки історії, що репрезентують славне історичне минуле краю. До них належать будинки, споруди, пов'язані з важливими історичними подіями, історичні пам'ятники, пам'ятні місця, пов'язані з боротьбою народу проти завойовників тощо. На території області розташовано 356 пам'яток історії у т.ч. 1 – загальнодержавного значення (без урахування об'єктів, пов'язаних з життєвим циклом видатних людей).

Важливу роль у формуванні туристичної привабливості Чернівецької області відіграють біосоціальні рекреаційно-туристичні ресурси. Біосоціальні рекреаційно-туристичні ресурси (БРТР) – це специфічна складова рекреаційно-туристичних ресурсів, яка об'єднує культурно-історичні та інші об'єкти, пов'язані з певним життєвим циклом (епізодом) тієї чи іншої видатної особи (народження,

діяльність, перебування, смерть, поховання) [2].

В області є велика кількість музеїв та меморіальних місць, пов'язаних з життям і творчістю видатних діячів науки і культури Буковини та Європи, що належать до різних національних культур, зокрема української, російської, румунської, єврейської, німецької та ін. З буковинським краєм пов'язані славні імена Юрія Федьковича, Ольги Кобилянської, Сидора Воробкевича, Михайла та Володимира Івасюків, Івана Миколайчука, Назарія Яремчука, Августи Кохановської, Міхая Емінеску, Пауля Целана, Георга Дроздовського, Йозефа Главки та багатьох інших видатних людей. Тут бували М. Грушевський, Леся Українка, М. Коцюбинський, І. Франко, В. Стефаник, М. Лисенко, С. Крушельницька, Ф. Ліст, Е. Карузо та ін. Загалом нараховується 195 об'єктів, що відносяться до БРТР, у т.ч. 4 – національного значення. Серед них 24 меморіальні музеї, з яких 6 – державні [9].

БРТР стимулювали створення у м. Чернівцях Міжнародного поетичного фестивалю „Meridian Czernowitz”, що сприяє туристичній промоції міста і залученню значної кількості вітчизняних та іноземних туристів.

У Чернівецькій області є чимало пам'ятників класикам української та інших національних культур, що підсилюють історико-інформаційне навантаження екскурсійних програм. Всього на державний облік взято 43 об'єкти монументального мистецтва місцевого значення.

Важливою складовою туристичного потенціалу регіону є музейна спадщина. Музеї є скарбницями пам'яток матеріальної і духовної культури, історії народу, вони зберігають пам'ять про минуле і водночас відображають сьогодення національної культури. Тому як об'єкти пізнавального інтересу музеї є невід'ємною складовою екскурсійних маршрутів.

Історія музейної справи в Чернівецькій області сягає 1863 р., коли з ініціативи любителів старовини були сформовані перші

колекції Буковинського крайового музею [4]. Як свідчать джерела, у XIX – на початку XX ст. на теренах Буковинського краю діяло лише кілька музеїв. Чернівецькі екскурсійні фірми пропонували окремий туристичний маршрут, що передбачав ознайомлення з експонатами Національного військового музею, Краєзнавчого музею, Музею Буковинської митрополії, Промислового та Природничого музеїв, Музею українського народознавства та Нумізматичного кабінету. Проте їх відвідування не набуло масового характеру. Лише у другій половині XX ст. музейні установи стають справжніми науково-освітніми та туристичними об'єктами [3], [7]. У другій половині XX ст. музейна мережа краю значно розширюється. У 1970 р. в області вже діяло близько 120 музейних установ.

Сьогодні у Чернівецькій області функціонує 8 державних музеїв (у т.ч. 4 філії Чернівецького обласного краєзнавчого музею), 2 – муніципальні, 1 – приватний та 149 закладів – на громадських засадах. Крім того, у складі Чернівецького обласного краєзнавчого музею функціонують 3 відділи – Чернівецький музей буковинської діаспори, Кіцманський і Хотинський районні історичні музеї. За профілем переважають історичні, меморіальні, етнографічні та історико-етнографічні, краєзнавчі музеї.

Вагомою складовою туристичного потенціалу Чернівецької області є етнокультурна спадщина краю. Її багатство й автентичність проявляється в неповторних витворах народної архітектури, самобутніх культурних традиціях, звичаях та обрядах, своєрідному фольклорі, різноманітних народних промислах та ремеслах.

Традиційні народні форми дозвілля, звичаї, обряди, повір'я фокусуються у народних святах, що викликають неабиякий інтерес у туристів. Етнокультурні особливості, пов'язані зі збереженими традиціями відзначення релігійних (Святвечора, Різдва, св. Василя, Водохреща) та обрядових (виходу на полонину) свят, які вже, власне, перетворились на театралізовані дійства з харак-

терними елементами пісенної (колядками, щедрівками) й обрядової культури, створюють можливості для розвитку етнографічного туризму в краї. Найколеритніші свята сьогодні перетворюються на цікаві фестивалі-ярмарки, під час яких господарі демонструють свої набутки й майстерність, пригощають традиційними буковинськими чи бессарабськими стравами. Найбільш популярними є фестивалі „Периберія” (м. Вашківці), „Полонинська ватра” (сmt. Путила, сmt. Красноільськ), „Від Різдва Христового до Йордана”, „Маланка-фест”, „Буковинські зустрічі”, „Обнова-фест” (м. Чернівці) та ін.

У Чернівецькій області збереглися і підтримуються самобутні народні художні

промисли та ремесла: килимарство, ткацтво, художня вишивка, гончарство, різьбярство, лозоплетіння, художня обробка металу тощо. Наш край здавна відомий своїми народними умільцями. Центрами народних промислів є м. Вижниця, с. Виженка, сmt. Путила, с. Підзахаричі, с. Коболчин та ін. [1]. Крім того, вироби прикладного мистецтва демонструються на численних фестивалях та ярмарках м. Чернівців, зокрема на щорічних Різдвяному та Петрівському ярмарках.

Таким чином, багата культурна спадщина області формує передумови для розвитку екскурсійного, фестивального, етнографічного та ін. видів та форм культурно-пізнавального туризму.

Список використаних джерел:

1. Барвіста Буковина. Горизонти цільового туризму / [Бузинський М.Д., Никурса М.Д., Коржик В.П., Бучко Ж.І.]. – Чернівці: Прут, 2009. – 152 с.
2. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: [Монографія] / О.О. Бейдик. – К.: Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2001. – 395 с.
3. Боднарюк Б. Туристичні маршрути Буковини та Чернівців у 20-х–30-х рр. ХХ ст. / Б. Боднарюк, І. Сандуляк // Буковинський журнал – 2008. – №3. – С. 156-166.
4. Гавришук Є. Діяльність меморіальних музеїв Буковини / Є. Гавришук // Буковинський журнал. – 2006. – №1. – С. 214-220.
5. Костащук В.І. Мета відвідування як прояв мотивації розвитку міжнародного туризму (на прикладі Чернівецької області) / В.І. Костащук // Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід. Матеріали VII міжнародної конференції. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – С.229-233.
6. Немець Л. Культурна спадщина Луганської області / Л. Немець, Н. Моштакіна // Часопис соціально-економічної географії: Міжрегіон. зб. наук. праць. – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2009. – Вип. 7 (2). – С. 144-152.
7. Сандуляк І. Музейні установи північної частини Буковини як туристичні об'єкти 50-80 рр. ХХ ст. / І. Сандуляк // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: зб. наук. праць. – Чернівці: Золоті литаври, 2006. – Т. 2 (22). – С. 228-237.
8. Сандуляк І. Старожитності Північної Буковини як туристичні об'єкти / І. Сандуляк // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: зб. наук. праць. – Чернівці: Прут, 2009. – Т. 1 (27). – С.102-110.
9. Скутар Т.Д. Біосоціальні рекреаційно-туристичні ресурси Чернівецької області / Т.Д. Скутар // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців [„Регіон–2014: суспільно-географічні аспекти”], (Харків, 3-4 квітня 2014 р.) / [Гол. ред. колегії Л.М. Немець]. – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2014. – С.243-245.

ОЛЕКСІЙ КОЛЕСНИКОВ,

*кандидат політичних наук,
аналітик ВГО «Асоціація сприяння
самоорганізації населення»*

СТАРОСТИ В ОБ'ЄДНАНИХ ГРОМАДАХ: ПОТРЕБА В МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА

Із початком добровільного об'єднання територіальних громад у системі місцевого самоврядування в Україні запроваджений інститут старост. Перший досвід становлення та функціонування цього інституту виявив низку проблем, вирішення частини з яких можливе лише на рівні законодавчого регулювання. Ідеться про питання територіальні основи діяльності старост, їх повноваження, механізми відповідальності та підзвітності, порядок дострокового припинення повноважень. Відтак сьогодні існує гостра потреба у внесенні змін до Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» та суміжних законодавчих актів з метою більш чіткого визначення статусу старост в об'єднаних громадах України.

Пропонована розвідка базується на результатах аналітичних досліджень, що проводилися Всеукраїнською громадською організацією «Асоціація сприяння самоорганізації населення» [1; 2; 3; 5]. Ця організація нині є єдиною структурою, яка системно працює в напрямку моніторингу та аналітичного супроводу становлення і розвитку інституту старост в об'єднаних територіальних громадах.

Регулювання статусу старост у чинному законодавстві

Відповідно до статті 14-1 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні», староста є виборною посадовою особою місцевого самоврядування, яка обирається у селах та селищах, визначених рішенням місцевої ради об'єднаної територіальної громади, за винят-

ком її адміністративного центру [8]. Староста обирається на строк повноважень ради об'єднаної громади, який наразі, відповідно до статті 141 Конституції України, складає п'ять років [4].

За задумом реформи, посади старост повинні запроваджуватися насамперед на рівні колишніх територіальних громад, які до об'єднання мали власні органи місцевого самоврядування (сільську, селищну раду) та відповідного голову, за винятком адміністративного центру нової об'єднаної громади. У цьому сенсі старости покликані компенсувати втрату цими громадами власних органів і посадових осіб місцевого самоврядування та стати своєрідним запобіжником від зловживання адміністратором ОТГ своїм «центральним» становищем.

Проте закон покладає повноваження щодо визначення кількості старост та населених пунктів, в яких вони мають обиратися, на місцеві ради об'єднаних громад, які в цьому питанні мають повну свободу дій і можуть запровадити стільки посад старост, скільки вважають за потрібне. У законодавстві відсутня вимога про обов'язкове введення посад старост, тож на практиці села чи селища, що ввійшли до об'єднаних громад, можуть існувати і без них. Також один спільний староста може бути обраний від декількох сіл (селищ).

Закон «Про місцеве самоврядування в Україні» закріплює лише загальні засади

здійснення старостами їх повноважень. Для більш чіткого регулювання цієї діяльності місцевим радам об'єднаних територіальних громад пропонується приймати Положення про старосту, в якому визначати його права і обов'язки, порядок звітності, інші питання, пов'язані з його діяльністю. Крім того, ці питання можуть бути прописані у Статуті територіальної громади.

Із точки зору закону [8], староста, по-перше, представляє інтереси жителів села, селища у виконавчих органах ради об'єднаної громади. З цією метою він/вона за посадою входить до складу виконавчого комітету відповідної ради.

По-друге, сприяє жителям села, селища у підготовці документів, що подаються до органів місцевого самоврядування. Таким чином, староста інтегрований у систему надання адміністративних послуг в громаді (принаймні частини із них), однак закон не деталізує, яким чином це сприяння має відбуватися.

По-третє, бере участь у підготовці проекту бюджету територіальної громади в частині фінансування програм, що реалізуються на території села/ селища, від якого староста обраний (-а).

По-четверте, вносить пропозиції до виконавчого комітету місцевої ради з питань діяльності на території відповідного села/селища її виконавчих органів, підприємств, установ, організацій комунальної форми власності та їх посадових осіб.

По-п'яте, здійснює інші обов'язки, визначені Положенням про старосту. Ця норма закону означає, що місцева рада об'єднаної громади може наділити старосту додатковими повноваженнями.

Важливо, що у прикінцевих положеннях закону «Про добровільне об'єднання територіальних громад» прописано, що в селах, селищах, в яких знаходилися органи місцевого самоврядування територіальних громад, що об'єдналися, обов'язки старости до обрання на перших виборах старости виконує особа, яка здійснювала повноваження сільського, селищного голови відповідної територіальної громади до об'єднання [6]. Тобто, законодавство в цьому сенсі передбачає

перехідний механізм, що має застосовуватися на період проведення реформи.

Що пропонує законопроект №4742?

1 червня 2016 року групою народних депутатів зареєстровано законопроект №4742 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо статусу старости села, селища)» [7]. Проект пропонує внести зміни до Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» та похідні від них зміни до законів «Про місцеві вибори», «Про запобігання корупції» та «Про службу в органах місцевого самоврядування», спрямовані на більш чітке визначення статусу старости, просторових меж його діяльності, кола повноважень, порядку дострокового припинення повноважень, а також гарантій діяльності. 8 вересня 2016 року цей законопроект із деякими поправками, внесеними у процесі обговорення, був прийнятий у першому читанні й нині очікує на розгляд у другому.

Перша важлива новація, яка пропонується у законопроекті №4742, – це введення у Закон «Про місцеве самоврядування в Україні» поняття старостинського округу. Під ним розуміються населені пункти (села, селища), що перебували на території юрисдикції ради сільської, селищної територіальної громади, яка увійшла до складу об'єднаної територіальної громади [7]. По суті, цим поняттям має позначатися територія, на яку поширюються повноваження одного старости.

Виходячи із наведеного визначення, межі старостинських округів мають співпадати з межами колишніх територіальних громад в тому вигляді, як вони існували до об'єднання. З іншого боку, законопроект містить положення, згідно з яким за рішенням сільської, селищної, міської ради, яка представляє об'єднану територіальну громаду, межі старостинського округу можуть бути змінені [7]. Це означає, що місцева рада ОТГ має право переносити населені пункти з одного старостинського округу в інший, тим самим забезпечуючи більш-менш рівномірний розподіл населення поміж ними.

У чинній редакції Закону «Про місцеве

самоврядування в Україні» зазначається, що старости обираються у селах, селищах, визначених за рішенням місцевої ради об'єднаної територіальної громади, ... за винятком її адміністративного центру [8]. Законопроектом №4742 пропонується виключити це положення і натомість прописати, що на території юрисдикції ради територіальної громади села, селища, міста, яке стало адміністративним центром об'єднаної територіальної громади, старостинський округ не утворюється [7].

Отже, відповідно до чинного законодавства, старости не обираються лише в населених пунктах, що є адміністративними центрами об'єднаних громад. Однак вони можуть обиратися у селах і селищах, які до об'єднання входили з адмінцентром в одну громаду і підпорядковувалися його місцевій раді. Як свідчить практика, обрання старост у багатьох таких населених пунктах доцільне й виправдане. Адже серед них часто зустрічаються доволі великі села/селища або ж сумарна кількість населення декількох таких населених пунктів є значною.

Проте пропонуване формулювання законопроекту №4742 може позбавити села і селища, які до об'єднання були підпорядковані нинішнім адмінцентрам, права обирати старост на підставі того, що вони входили в юрисдикцію ради територіальної громади села, селища, міста, яке стало адміністративним центром ОТГ. Водночас із цього формулювання не зрозуміло, чи мають право місцеві ради приєднати такі населені пункти до інших старостинських округів.

Таким чином, закладені у законопроект положення щодо старостинського округу є нечіткими та уможлиблюють різночитання. А тому існує ризик, що значна частина периферії об'єднаних громад у підсумку може залишитися без представництва через старост.

Друге важливе нововведення проекту №4742 полягає у суттєвому розширенні повноважень старост. Зокрема, до п'яти повноважень, визначених у чинному Законі «Про місцеве самоврядування в Україні», мають бути додані й інші.

По-перше, старостам пропонується на-

дати можливість брати участь у пленарних засіданнях місцевої ради та її постійних комісій із правом дорадчого голосу та гарантованого виступу при обговоренні питань, що зачіпають інтереси жителів сіл, селищ, що перебувають на території відповідного старостинського округу. Впровадження цього права слід оцінити позитивно, адже воно здатне посилити спроможність старост впливати на порядок денний місцевої ради та представляти інтереси периферійних населених пунктів, від яких вони обрані.

По-друге, староста має сприяти діяльності голови громади та депутатів місцевої ради на території свого старостинського округу, а також брати участь в організації виконання рішень місцевої ради та розпоряджень голови громади у старостинському окрузі та у контролі за їх виконанням. Враховуючи, що староста є посадовою особою місцевого самоврядування, наділення його цими виконавчими повноваженнями є логічним і доцільним. Єдине, що викликає запитання, – це чому і яким чином староста має сприяти діяльності окремих депутатів місцевої ради, які не є посадовими особами місцевого самоврядування, а реалізують представницьку владу через колективний орган – раду, і при цьому можуть бути обрані від одномандатних округів, що лежать поза межами території юрисдикції старост.

По-третє, важливо, що законопроект №4742 пропонує на законодавчому рівні закріпити повноваження старост погоджувати проекти рішень місцевої ради, які стосуються майна територіальної громади, розташованого на території відповідних старостинських округів. У деяких об'єднаних громадах таке повноваження вже сьогодні прописане у статутах територіальних громад і положеннях про старост. Закріплення його в законодавстві дозволить поширити відповідну практику на всі об'єднані громади України, і тим самим закласти дієвий механізм стримувань і противаг між центром та периферією ОТГ.

По-четверте, аналізований проект закону ставить перед старостами широке коло завдань щодо здійснення у межах старостинсь-

ких округів.

моніторингу стану довкілля, об'єктів соціальної та комунальної інфраструктури, правопорядку, а також стану дотримання прав і законних інтересів жителів сіл, селищ у сфері соціального захисту, культури, освіти, спорту, туризму, житлово-комунального господарства, реалізації їх права на працю, медичну допомогу. За підсумками моніторингу старости зобов'язані інформувати місцеву раду, її виконавчі органи та відповідні органи державної влади щодо виявлених недоліків.

Загалом ці завдання є цілком посилюючими для старост. Більше того, їх належне виконання здатне покращити внутрішню комунікацію в громаді, сприяти швидшому вирішенню проблем, що виникають, та покращенню якості надання адміністративних послуг. Це особливо мірою стосується великих громад, що складаються зі значної кількості населених пунктів, у яких органи влади в адміністративному центрі можуть не помічати важливих проблем на периферії.

По-п'яте, законопроект пропонує в законодавстві прописати право старост одержувати від виконавчих органів місцевої ради, підприємств, установ, організацій комунальної форми власності та їх посадових осіб необхідні для виконання покладених на них завдань інформацію, документи і матеріали. Це право також підвищує статус старост в об'єднаних громадах та є гарантією їх діяльності, тож його запровадження можна вважати доцільним і виправданим.

По-шосте, ще одним позитивом є наділення старост функціями сприяти утворенню та діяльності в населених пунктах відповідного старостинського округу органів самоорганізації населення, а також брати участь в організації та проведенні в населених пунктах відповідного старостинського округу загальних зборів, громадських слухань та інших форм безпосередньої демократії. У цьому сенсі старости покликані стати своєрідним посередником між органами влади ОТГ та мешканцями периферії в реалізації останніми права на місцеве самоврядування через різні форми громадянської участі.

З іншого боку, мінусом законопроекту є те, що він фактично містить виключний перелік повноважень старости, в той час як чинна редакція Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» допускає, що Положенням про старосту на нього можуть покладатися й інші обов'язки. Враховуючи, що в деяких ОТГ може виникнути потреба делегувати старостам частину виконавчих повноважень, останню норму доцільно залишити. Однак при цьому її варто доповнити уточненням, що ці обов'язки мають належати до компетенції виконавчих органів місцевої ради.

Загалом розширюючи повноваження старост, законопроект №4742, тим не менш, містив і вкрай негативний момент, пов'язаний із прагненням зробити членство старост у виконавчих комітетах місцевих рад не обов'язковим (як сьогодні), а факультативним. У чинній редакції Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» чітко прописано, що староста є членом виконавчого комітету ради об'єднаної територіальної громади за посадою [8]. Натомість, у редакції законопроекту пропонувалося таке формулювання: староста може бути членом виконавчого комітету ради, що представляє об'єднану територіальну громаду [7].

На даний момент це питання зняте, оскільки в процесі обговорення законопроекту в парламенті було внесено пропозицію про виключення цієї поправки. Проголосована у першому читанні редакція залишає членство старост у виконкомах обов'язковим, тим самим зберігаючи їх потенціал реалізовувати свою найважливішу представницьку функцію.

Позитивним нововведенням законопроекту №4742 є запровадження механізмів підзвітності та відповідальності старост, які в чинному законодавстві відсутні. Зокрема, законопроект закріплює, що староста є підзвітним, підконтрольним і відповідальним перед жителями відповідних сіл, селищ, відповідальним - перед сільською, селищною, міською радою [7]. При цьому староста зобов'язаний не рідше одного разу на рік звітувати про свою роботу перед жителями відповідних сіл, селищ на відкритій зустрічі з громадянами.

А на вимогу не менше половини депутатів сільської, селищної, міської ради староста зобов'язаний прозвітувати перед радою про свою роботу в будь-який визначений нею термін [7].

Врешті, вкрай важливо, що пропоновані зміни до Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» визначають виключний перелік підстав для дострокового припинення повноважень старости, тим самим усуваючи недолік чинної редакції, в якій ці підстави не прописані. Особливе значення в цьому контексті має запровадження механізму відкликання за народною ініціативою, яке надає виборцям суттєвий важіль контролю за діяльністю старост. Завдяки цьому усувається нинішня законодавча прогалина, через яку старости поки залишаються єдиною виборною посадою в системі місцевого самоврядування, що не підпадає під процедуру відкликання.

Водночас законопроект №4742 містить ще одну норму, згідно з якою повноваження старости можуть бути достроково припинені за рішенням сільської, селищної, міської ради якщо він порушує Конституцію або закони України, права і свободи громадян, не забезпечує здійснення наданих йому повноважень [7]. При цьому відповідне рішення рада приймає таємним або відкритим голосуванням більшістю голосів від її загального складу [7].

Основна небезпека цих положень полягає у тому, що вони фактично закладають підвалини для повного підпорядкування старост місцевій раді ОТГ, що неодмінно знижуватиме їх спроможність ефективно захищати інтереси периферійних населених пунктів, у яких вони обрані. У підсумку ми можемо отримати прецеденти дострокового припинення повноважень старост, за те, що останні діятимуть в інтересах своїх населених пунктів (тобто виконуватимуть свою головну функцію), проте всупереч волі місцевих рад та їх голів.

Висновки і рекомендації

Таким чином, на законодавчому рівні правовий статус і повноваження старост врегульовані лише в загальних рисах. Тому для

ефективного функціонування цього інституту необхідна якісна місцева нормативно-правова база: Статут територіальної громади, Положення про старосту, регламенти місцевої ради та її виконавчих органів, інші дотичні порядки й положення, в яких чітко й детально мають бути прописані всі механізми і процедури, пов'язані з діяльністю старост. При цьому право об'єднаних територіальних громад самостійно визначати ці механізми і процедури та делегувати старостам додаткові функції й повноваження слід розглядати як важливу складову самостійності місцевого самоврядування у вирішенні питань місцевого значення.

Водночас перший досвід функціонування інституту старост в Україні свідчить, що низка ключових питань в їх діяльності потребують уніфікованого регулювання саме на рівні законодавства. Розроблений з цією метою проект Закону (№4742) здатен заповнити частину існуючих на сьогодні законодавчих прогалин, а тому він може бути взятий за основу для подальшого удосконалення законодавства. Разом із тим, цей проект містить декілька положень, що несуть серйозні ризики і навіть можуть становити небезпеку для ефективного функціонування інституту старост. Зокрема, це недостатньо чітке визначення територіальної основи діяльності старост та наділення місцевих рад об'єднаних громад правом достроково позбавляти старост повноважень.

Таким чином, до другого читання Верховній Раді України необхідно доопрацювати законопроект №4742. З цією метою Асоціація сприяння самоорганізації населення розробила і направила до парламенту такі рекомендації:

1. Внести зміни до визначення поняття старостинського округу (стаття 1), виклавши його в такій редакції: «старостинський округ – населений пункт (населені пункти), що входить (входять) до складу об'єднаної територіальної громади, в межах якого (яких) обирається та здійснює свої повноваження староста». Решту положень щодо старостинського округу зі статті 1 проекту виключити.

2. Доповнити проект статтю 14-2 Старос-

тинський округ такого змісту:

Старостинські округи утворюються у складі одного або декількох населених пунктів за рішенням сільської, селищної, міської ради, яка представляє об'єднану територіальну громаду, з дотриманням таких умов:

- основою для формування старостинських округів є сільські та селищні територіальні громади, які ввійшли до складу об'єднаної територіальної громади;

- за рішенням сільської, селищної, міської ради, яка представляє об'єднану територіальну громаду, межі старостинського округу можуть бути змінені;

- старостинські округи в межах однієї об'єднаної територіальної громади мають бути приблизно рівними за кількістю населення.

Село, селище, місто, яке є адміністративним центром об'єднаної територіальної громади, не входить до жодного старостинського округу.

Населені пункти, які до об'єднання перебували під юрисдикцією сільської, селищної, міської ради адміністративного центру об'єднаної територіальної громади, складають окремий старостинський округ (окремі старостинські округи) або приєднуються до інших старостинських округів за рішенням

сільської, селищної, міської ради, яка представляє об'єднану територіальну громаду. Такі населені пункти також можуть не входити до жодного старостинського округу, за умови що сумарна кількість жителів у них не перевищує п'ятисот осіб.

3. Частину другу статті 54-1 Повноваження старости доповнити пунктом такого змісту: «здійснює інші делеговані сільською, селищною, міською радою повноваження виконавчих органів відповідної ради, визначені Положенням про старосту». Пропоновані зміни до статті 26 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо виключних повноважень місцевої ради доповнити пунктом: «делегування старостам повноважень виконавчих органів сільської, селищної, міської ради».

4. Виключити із законопроекту №4742 частину другу статті 79-1: «Повноваження старости можуть бути достроково припинені за рішенням сільської, селищної, міської ради якщо він порушує Конституцію або закони України, права і свободи громадян, не забезпечує здійснення наданих йому повноважень. Рішення про дострокове припинення повноважень старости рада приймає таємним або відкритим голосуванням більшістю голосів від загального складу ради».

Список використаних джерел

1. Дзюпин М. Староста в українському селі – перші кроки. Аналітична записка // Асоціація сприяння самоорганізації населення. URL: <http://samoorg.com.ua/blog/2016/02/16/13809/>
2. Дзюпин М. Староста – нова людина в українському селі // Ліга.нет. Блоги. URL: <http://blog.liga.net/user/mdzyupyn/article/20995.aspx>
3. Колесников О., Калашнікова О., Дзюпин М. Інститут старост в об'єднаних громадах: обрання та місце у системі управління // Асоціація сприяння самоорганізації населення. URL: <http://samoorg.com.ua/wp-content/uploads/2016/09/Institut-starost-obrannya-ta-mistse-u-sistemi-upravlinnya-1.pdf>
4. Конституція України: Закон від 28.06.1996 №254к/96-ВР; редакція згідно з №742-VII від 21.02.2014 // База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
5. Новий закон щодо старост – плюси та мінуси // Асоціація сприяння самоорганізації населення. URL: <http://samoorg.com.ua/blog/2016/09/20/15300/>
6. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 №157-VIII; редакція згідно з №925-VIII від 25.12.2015 // База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
7. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо статусу старости села, селища) №4742 від 01.06.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?p_f3511=59269
8. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 №280/97-ВР; редакція від 02.06.2016 №1405-VIII // База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>

ІГОР МОСІН,

*голова Чернівецького міського
громадського об'єднання
«Фонд «Буковина інноваційна»*

НАШЕ МІСТО МАЄ ДОСТАТНЬО ФАХІВЦІВ, ЩОБ РОЗВИВАТИСЯ ІННОВАЦІЙНО

«БВ»: Коли і як виникла ідея створити таку організацію?

І.М.: Почалось з того, що у 2011 році декілька ініціативних молодих людей, серед яких — науковці, студенти, громадські активісти — об'єдналися, щоб спільно реалізовувати свої задуми і проекти.

Напрямом роботи ми вибрали розвиток малих інноваційних форм підприємництва, так званих стартапів. На той час це було новим, і ми стали одними з перших, хто, зібравши фахівців із різних сфер, почав просувати впровадження інноваційних технологій у підприємницьку діяльність.

«БВ»: Розкажіть більш детально про проекти. Наскільки успішними вони виявилися?

І.М.: Серед перших проектів, які виникли за сприяння фонду — логістичний ІТ-проект «Калькуліно», що мав на меті оптимізацію доставки товарів з інтернет-магазинів, та ТОВ «Букнанотех», спрямований на впровадження нано- та інших інноваційних технологій.

Стартували також інші наші проекти, пов'язані з активізацією підприємництва серед молоді: таким проектам ми надавали організаційну та консультаційну підтримку. Запроваджено конкурс стартапів «Idea Day — BukStartUP», створено краудфандингову платформу — універсальний краудфандинговий он-лайн сервіс. Одні з перших ми організували в Чернівцях стартап-день, спільно з Торго-

во-промисловою палатою провели місяць навчання для стартапів, низці проектів допомогли знайти інвесторів.

Проводили також власні конкурси та брали участь у загальноукраїнських, зокрема їздили в Київ на конкурс інноваційних проектів з командою стартапів «Inninationslab». Окрім того, у нас були приміщення, які ми безкоштовно надавали молодим людям для роботи, тобто тоді, у 2011 році, коли мова ще не йшла про коворкінги, у нас уже був міні-коворкінг, вільний доступ до інтернету. Зараз це вже модно. Організація виграла кілька грантів, завдяки чому отримала можливість реалізовувати ці проекти.

Як це є типово для стартапів, одні проекти стали більш успішними, інші не знайшли подальшого розвитку.

Найуспішнішим на сьогодні є «Букнанотех». Хоча він не приносить поки прибутку,

Є проект популяризації науки серед школярів «Букнаук», який об'єднав буковинських науковців з різних галузей та навчальних закладів. Навесні цього року в рамках проекту ми вперше провели День науки – загальноміську акцію на площі Філармонії, де учні могли безпосередньо від науковців дізнатися про новини науки та техніки, провести цікаві експерименти, зробити наукові доповіді.

Ще одним цікавим проектом є створення Центру робототехніки «BOTEON», у якому діти від 8-9 років можуть познайомитися із принципами створення автоматизованих систем, конструювати та програмувати справжніх роботів. На початку вересня в навчальному центрі «BOTEON» ми розпочали навчання за курсом «Основи робототехніки. Розумний дім». В цьому навчальному курсі діти в ігровій формі вивчатимуть програмування на графічній мові Scratch та C++, основну елементну базу сучасної робототехніки: пристрої збору, обробки і виведення інформації, виконавчі пристрої, пристрої бездротової передачі інформації тощо.

«БВ»: Як організована робота команди?

І.М.: Щодо організації роботи, то ми до-

сить гнучкі. Є, наприклад, проект, і той, хто його реалізовує, збирає власну команду, фахівців, іноді долучається хтось із нас. Тобто наша організація є більше платформою, своєрідним «клубом за інтересами», де кожен працює у своєму напрямі, маючи можливість співпрацювати один з одним, залучати зацікавлених партнерів і разом рухатися вперед методом проб і помилок. Така модель вже стала успішною за кордоном, проте для України вона нова. Кілька разів на рік ми звітуємо, обговорюємо, в яких напрямках можемо і будемо рухатися далі. Бюджету як такого у нас немає, кошти та інші ресурси залучаються під конкретні проекти.

Загалом для нас ця діяльність є додатковою, адже паралельно кожен працює у своїй сфері, однак нас об'єднує спільна громадська позиція. Громадські організації для цього і існують, щоб розвивати ідеї та допомагати один одному.

«БВ»: Чи налагоджуєте діалог з владою?

І.М.: Діалог з владою у нас є, нас запрошують на всі заходи, які стосуються інноваційної діяльності. Ми просуваємо гасло «Чернівці – місто знань», оскільки вважаємо, що наше місто має достатню кількість фахівців, щоб розвиватися, і працюємо над популяризацією освіти та науки.

Багато разів брали участь в круглих столах та інших заходах зі стратегічного планування розвитку міста. Спільно з Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича провели масштабний аналіз ІТ-галузі Чернівців, виявили багато цікавих тенденцій та побажань від ІТ-бізнесу до влади та вищих навчальних закладів, над вирішенням яких зараз спільно працюємо. В результаті було ініційовано об'єднання компаній в ІТ-кластер, під який міська влада виділила приміщення. Всі учасники кластера виділили ресурс та почали вкладати його в інфраструктуру, і вже тепер є чимало компаній, які мають бажання там працювати.

Часто міська влада допомагає приміщеннями та надає інформаційну підтримку заходам, ми вдячні їм за це і готові продовжувати нашу роботу.

«БВ»: Якою бачиться перспектива подальшого розвитку?

І.М.: Основою будь якого успіху є професійна команда амбітних людей, які готові працювати над втіленням інноваційних проєктів у Чернівцях та регіоні. Тому стоїть завдання об'єднати таких людей спільними цілями та забезпечити комфортні умови для самореалізації. Додатково стоїть завдання зробити організацію

більш фінансово стабільною та провести реорганізацію управлінської структури відповідно до нового законодавства України та міжнародних стандартів управління.

«БВ»: Щоб Ви порекомендували студентам, які тільки навчаються в університеті?

І.М.: Хочу сказати, що дуже важливо, щоб вони були громадсько-активними, обрали для себе громадську організацію за інтересами та пропонували власні ідеї для її розвитку або допомогу в реалізації вже діючих проєктів. Свого часу я так і робив. Це допоможе освоїти проєктний менеджмент, дасть доступ до багатьох можливостей: подорожувати, знайомитись з цікавими особистостями, самореалізовуватись. Я переконаний, що в громадських організаціях молоді люди точно знайдуть підтримку своїх ідей, шляхи та ресурси для реалізації, що, у свою чергу, зробить наше місто кращим.

Розмову вела Лілія Халавка

Статистика. факти, події

У ЧЕРНІВЦЯХ РЕАЛІЗУЄТЬСЯ ПРОГРАМА «БЮДЖЕТ ІНІЦІАТИВ ЧЕРНІВЧАН»

«Бюджет ініціатив чернівчан» (бюджет участі) – це місцева бюджетна програма, що базується на місцевій ініціативі – формі прямого волевиявлення мешканців міста Чернівці, що впроваджує інноваційні механізми залучення громадськості до розподілу коштів міського бюджету та спрямована на демократичний процес обговорення територіальною громадою окремих напрямків використання бюджетних коштів.

Кошти Бюджету ініціатив спрямовуються на реалізацію проєктів, які надійшли від мешканців міста Чернівці та здобули найбільшу підтримку серед чернівчан шляхом рейтингового голосування.

Проєкт повинен бути спрямованим на поліпшення екологічності та комфорту проживання мешканців, естетичного вигляду міста, сприяти соціально-економічному, культурному і просторовому розвитку, впровадженню сучасних інноваційних проєктів в усіх сферах життєдіяльності міста.

На стадії розробки проєкту ініціатор може звернутись за консультацією до будь-якого департаменту, управління, відділу до компетенції

якого відноситься дане питання. Посадові особи зобов'язані допомогти у формуванні типового кошторису ініціативи.

Проєкт повинен бути реалізований впродовж одного бюджетного року. Великий проєкт повинен мати попередню підтримку не менше 50 осіб, які зареєстровані і проживають на території міста Чернівців, що засвідчується відповідними підписами. Малий проєкт повинен мати попередню підтримку не менше 25 осіб.

Терміни подачі проєктів: з 1 квітня до 15 травня року, що передую наступному бюджетному року. У 2016 році подання проєктів тривало з 1 липня до 5 вересня. Проєкти подаються до Центру надання адміністративних послуг у паперовому та електронному вигляді.

Вибір кращих проєктів серед тих, які отримали позитивну попередню оцінку, шляхом голосування здійснюють громадяни, які зареєстровані та проживають на території міста Чернівців та яким виповнилось 16 років, за наявності паспорта громадянина України.

Джерело: <http://chernivtsy.eu/portal/polozhennya-pro-byudzh-et-initsiatyv-chernivchan>

ОЛЕНА ТАНАСІЙЧУК,
*голова благодійного фонду
 «Суспільні ресурси та ініціативи»*

ШУКАТИ ШЛЯХИ ДЛЯ РОЗВИТКУ І РУХАТИСЯ ВПЕРЕД

«БВ»: Розкажіть, будь ласка, про діяльність Вашої організації

О.Т.: Ми започаткували фонд ще у 2008 році, тобто працюємо вже тривалий час і маємо чим пишатися, адже за цей період нам вдалося реалізувати низку цікавих проектів. Водночас ми постійно розвиваємося і вбачаємо свою місію в тому, щоб приносити якомога більше користі – особливо в останні роки, коли громадянське суспільство отримало значну перевагу і надає підтримку державі у вирішенні багатьох важливих питань, а в деяких випадках, можливо, саме вирішує саме ті питання, які, в принципі, мала б вирішувати держава.

Основними напрямками нашої діяльності всі ці роки була робота, яка є актуальною для нашої області, для Чернівців. Це і налагодження міжнародних, в тому числі транскордонних зв'язків між громадянами та об'єднаннями громадян для обміну досвідом. Зокрема, ми заснували Транскордонну платформу неурядових організацій, у яку увійшло до 50 організацій з трьох країн – України, Румунії і Молдови. Це і робота з етнічними меншинами, мігрантами, підтримка незахищених верств населення, талановитої молоді.

Один із наших найпотужніших напрямів роботи – це співпраця із засобами масової інформації, роз'яснювальна та інформативна робота. Ми торкалися питань прав, свобод та проблем національних меншин, що

є для нас дуже вагомим, обговорювали питання міграції та інформували про заходи протидії торгівлі людьми, сприяли формуванню толерантного ставлення до біженців та шукачів притулку. Найбільше уваги приділяли розвінчання негативних етнонаціональних та етнорегіональних міфів і стереотипів, а в останній час і стереотипів, які пов'язані із внутрішньо переміщеними особами.

Власне, ця інформаційна, в якійсь мірі навчальна і просвітницька робота привела у певний момент до думки про те, що це можна робити не тільки за допомогою засобів масової інформації. Виникла ідея створити такий собі інформаційно-культурно-просвітницький центр для дорослих, у якому можна було б отримувати якусь корисну для себе інформацію, самореалізовуватись і розвиватись, отримуючи культурне задоволення. Ці напрямки – освіта, культура, розвиток – ми і обрали.

«БВ»: Чому саме Університет для дорослих?

О.Т.: Ми всі звикли до формальної освіти, всі знаємо, що школа, коледж, університет – це потрібно. Тобто в суспільстві існує певний консенсус щодо того, що це цінність. Але дуже часто, коли ми закінчуємо вищий навчальний заклад, то якось забуваємо про те, що насправді можна і далі розвиватися, вчитися. Що це потрібно, корисно, і це також є цінністю. За кордоном така практика дуже розвинута, цей суспільний консенсус там підтримується вже на рівні держави, а ми лише починаємо доходити до тієї думки, що, можливо, про це варто говорити і цей дискурс потрібно створювати. В наш час, коли ми стикнулися і з соціально-економічними проблемами, і з суспільним напруженням, і з політичною кризою, коли маємо військові дії на сході, коли переживаємо втрату Криму, ця ідея вже набула певних рис.

В принципі, ми всі вийшли з-поза зони комфорту, незалежно від того, ким були раніше, на якому соціальному щаблі стояли. Нам дискомфортно, нам важко. Щоб адаптуватися до реалій, які є зараз у нашому житті, ми вимушені шукати нові шляхи власного розвитку, можливо, змінювати свою діяльність або під іншим кутом зору дивитися на те, чим займаємося. І дуже часто ми взагалі забуваємо, що повинні розвиватися, рухатися вперед. Тому мені здається, що ідея відкриття такого культурно-освітнього центру зараз є дуже доречною, актуальною. Ми намагаємося показати людям шляхи та створити їм можливості для того, аби вони задумалися про свій розвиток і втілили ці задумки в життя.

«БВ»: Чого можна навчитися у Відкритому університеті?

О.Т.: Ми дуже довго думали над його програмою і обрали кілька напрямків, які, на нашу думку і на думку наших цільових аудиторій, з якими були проведені консультації, наразі є найактуальнішими. По-перше, ми започаткували курс розвитку навичок критичного мислення, оскільки ситуація в нашій країні і взагалі у світі з тим величезним потоком інформації і засиллям неправдивої інформації вимагає певної «гігієни мізків». Необхідно навчитися фільтрувати цю інформацію, відділяти, як то

кажуть, зерна від половини, тому такий курс розвитку навичок критичного мислення сьогодні є дуже затребуваним суспільством.

Окрім того, ми пропонуємо до уваги інтенсив-курс з основ підприємницької діяльності, аби людина, навчаючись в нашому університеті, могла не тільки просто розвиватися, але й отримати такі практичні навички і вміння, які допоможуть їй покращити своє матеріальне становище. До речі, після завершення цього курсу ми плануємо дати можливість найкращим випускникам презентувати свої бізнес-ідеї, спрямовані на розвиток громади, представникам влади та місцевого бізнесу, щоб мати можливість заручитися їх підтримкою. Тому на цей курс ми насправді покладаємо багато надій і сподіваємося, що це буде цікаво та корисно і для тих людей, які хочуть почати власну справу, і для нас як для мешканців громади.

«БВ»: Більшість своїх заходів ви проводите на базі обласної універсальної наукової бібліотеки

О.Т.: Сама ідея створення такого університету передбачала влиття у вже готову інфраструктуру. В нашому випадку це інфраструктура Чернівецької обласної універсальної наукової бібліотеки імені Івасюка. Бібліотека радо сприйняла нашу ідею, пішла назустріч, надала технічну можливість, аби ці освітні і культурні заходи могли відбуватися, і зараз ми дуже гарно співпрацюємо.

Розуміючи, що бібліотеки сьогодні теж перебувають у скрутному становищі, їх працівники прийшли до того розуміння, що їм також потрібно трансформуватися, що потрібні якісь інновації, аби відповідати потребам суспільства.

Не можна вже залишатися тільки на рівні простого обслуговування читачів «записати у формуляр – видати книгу», а потрібно робити щось більше, теж розвиватися. У зв'язку з цим виникла ідея реалізувати також освітню програму для самих бібліотекарів. В рамках цієї програми ми маємо низку тренінгів, два з яких уже відбулося. Першим був тренінг з розвитку активних комунікацій з читачами з точки зору клієнтоорієнтованості, а також комунікацій з владою та ЗМІ, оскільки без цього трансформуватися і розвиватися, все ж таки, дуже складно. Другий тренінг стосувався написання і менеджменту проєктів, аби бібліотекарі знали, як альтернативно залучити кошти для свого розвитку.

Також ми вже зараз, в кінці вересня, провели величезний захід-форум «Парад бібліотек», під час якого обговорили різноманітні інновації, які можливі в бібліотеці, новітні послуги, які може пропонувати заклад. Поділитися своїм досвідом до нас приїхали гості з бібліотечної сфери Житомира. В Житомирі відкритий унікальний інклюзивний читальний зал для дітей, я думаю, нам дуже цікаво і корисно було почути про таку практику. Таким чином ми намагаємося розвивати і наших бібліотечних працівників, щоб у такому спільному розвитку досягати поставленої мети, бачити і мати результати.

Ну і останній напрям, який ми зараз пропонуємо в межах Відкритого університету для дорослих – це, власне, проведення різних культурно-мистецьких заходів: вечорів бардівської пісні, літературних читань, виставок тощо. Таким чином ми намагаємося дати можливість мешканцям нашої області культурно відпочити, провести свій вільний час приємно і з користю.

Окрім того, не можемо не зупинитися

окремо на такому невеликому, але насправді важомому аспекті: в рамках цього проєкту ми проводимо багато флешмобів, оскільки розуміємо, що увагу людей потрібно привертати не стільки, мабуть, до самого університету, як до тієї думки, що можна і потрібно розвиватися, адже є багато цікавих речей, які ми перестаємо помічати, зосереджуючись на вирішенні наших проблем. Декілька флешмобів ми зробили для привернення уваги до книги, до читання.

Ми спробували поставити на одну полицю цінності споживання і цінності читання: у супермаркеті серед молока, йогуртів і кефіру зробили такий собі імпровізований бібліотечний стелаж, на який поставили книги, і спостерігали, як на це реагують пересічні покупці. Люди зупинялися, брали книги, гортали, і нам це було дуже приємно. Ми бачимо, що суспільство готове, можливо, воно тільки чекає такого моменту, щоб йому нагадали, підштовхнули до розвитку.

Також ми писали вірші на асфальті у віддалених від центру районах нашого міста, аби люди, які поспішають на роботу чи з роботи, могли на секунду зупинитися, прочитати ці рядки і відчутти, що поезія поруч, прекрасне поруч. Ми шукали дуже мотивуючі слова, які здатні підтримати людину, якимось її надихнути, і мені здається, нам це вдалося. Ми обрали Ліну Костенку, Юрка Іздрика, Вадима Ковалю, Михайла Емінеску.

Власне, попереду ще багато цікавих акцій та флешмобів, тому буде приємно, якщо чернівчани будуть до них долучатися. Взагалі ми раді бачити кожного на заходах Відкритого університету для дорослих незалежно від віку, статі, релігії, етнічної чи будь-якої іншої приналежності – ми абсолютно відкриті, тому так і називалися.

КРИСТІНА МОТОЛЬСЬКА,
студентка ЧТЕІ КНТЕУ,
голова Чернівецької міської
учнівської ради

ЛЮБОВ МАРУШИНА,
учениця 11 класу ЗНЗ №3,
депутат Чернівецької міської
учнівської ради

МАЄМО БАГАТО ЦІКАВИХ ІДЕЙ І ВЧИМОСЯ ЇХ РЕАЛІЗОВУВАТИ

«БВ»: Коли і як було створено Чернівецьку міську учнівську раду?

К.М.: Свою діяльність вона розпочала ще з 2000 року, потім певний період була перерва, а з 2014 року ми відновили свою роботу, провели вибори, обрали депутатів і почали працювати. Виборча кампанія тривала із середини вересня до початку жовтня, а самі вибори відбувалися у період від початку жовтня до початку листопада. Було обрано 23 депутати – це вже десятого скликання. У 2015 році ми провели довибори, оскільки серед депутатів було багато старшокласників, які закінчили навчання.

«БВ»: Як відбувається процес виборів? Чи всі школи беруть у ньому участь?

Л.М.: Ми пропонуємо всім, спілкуємося з адміністраціями закладів, розповідаємо про діяльність учнівської ради, ну а остаточний вибір роблять вже вони. На жаль, нам не завжди ідуть назустріч, хоча насправді є багато зацікавлених дітей.

К.М.: Наші вибори дуже схожі на справжні, ми намагаємося максимально відтворити всю процедуру. Є період для передвиборчої агітації, кандидати готують кампанію, представляють свою програму. На день виборів

готуються списки, кожному учневі 9-11 класів видаються бюлетені, вони за них розписуються, відзначають, за кого голосують, і кидають у скриньку. Тобто це не розвага, а свого роду навчання, адже старшокласники мають можливість спробувати себе у ролі виборців, ознайомитися з основними правилами виборчого процесу – тобто побачити весь цей механізм із середини.

Л.М.: До речі, між кандидатами у депутати буває досить жорстка конкуренція: у нас навіть траплялися випадки підкупу виборців – одна дівчина роздавала цукерки, щоб однокласники за неї проголосували...

«БВ»: Що відбувається після виборів? Яким чином організована робота учнівської міської ради?

К.М.: Кожного року урочисте відкриття першої сесії відбувається у Чернівецькій міській раді, де міський голова або його помічник видає посвідчення новообраним депутатам. Після цього ми йдемо в Український Народний Дім, де, власне, і проводимо сесію. На першому засіданні ми обираємо голову, заступника, секретаря та формуємо комісії. Так, зокрема, нас є навчально-юридична комісія, комісія заходів і прес-центр.

Л.М.: Ми маємо свій регламент, дотримання якого контролює навчально-юридична комісія. Це теж важливо, тому що ми вчимося працювати у відповідному форматі. Скликання має відбуватися не рідше, ніж раз у три місяці, секретар попередньо готує порядок денний. Разом з тим, якщо є якась нагальна потреба, депутати можуть зібратися і на позачергову сесію.

К.М.: У травні-червні ми проводимо звітну конференцію і розповідаємо міському голові та громадськості про ту роботу, яку проводили протягом року.

«БВ»: Як ви вирішили стати депутатами? Це було власне рішення?

К.М.: Було цікаво, до того ж, хотілося щось змінити, спробувати себе у новій ролі. Я дуже раділа, коли перемогла.

Л.М.: Міська учнівська рада змінює світогляд. За один рік у мене сформувались інші думки, інші погляди. Я учениця 11 класу, зараз готуюся до ЗНО і після закінчення школи планую вступати на політологію. За час роботи в учнівській раді прийшло розуміння, що зміни – у місті, в державі – насправді може робити звичайна людина. Просто для цього потрібно докласти зусиль. Ми звикли чекати, що влада вирішить усі питання, нарікати, що вона погана, а насправді пересічні мешканці мають дуже багато перспектив, можливостей діяти і змінювати щось навколо себе на краще. Ми побачили це на практиці.

«БВ»: У яких напрямках ви працюєте і які заходи проводите?

К.М.: Ми пробуємо себе у різних напрямках. У першу чергу, це звичайно, освіта. Щорічно ми проводимо у школах перегляди докумен-

тального кіно про права людини в рамках фестивалю «Docu Days UA». Цього року ми були учасниками модельної гри «Рада безпеки ООН». Як ми знаємо, це дуже важливий орган, який відповідає за дотримання міжнародного миру та безпеки – туди входять представники різних країн і вирішують глобальні питання. У нас був такий собі прототип Ради Безпеки ООН, участь у грі взяли команди шести шкіл, які шляхом жеребкування обирали собі країну, інтереси якої мали відстоювати. Кожна команда складалася із спікера, дипломата та аналітика. Гра відбувалася у три етапи. Серед питань, які піднімалися – проблема міжнародного тероризму, територіальна цілісність України. Нашій команді було досить складно, тому що нам випало представляти інтереси Росії і ми мали будувати свій виступ таким чином, щоб показати, що Росія не має жодного стосунку до України і до ситуації в Криму. Незважаючи на складнощі, було надзвичайно цікаво і пізнавально, ми вчилися вести переговори, чітко викладати свої думки, наводити аргументи.

Л.М.: Дуже цікавою була екскурсія до Верховної Ради України, яку нам допомогла організувати Чернівецька міська рада. Ми побачили, як працює парламент, «наживо» побачили депутатів, зокрема Надію Савченко. З окремими депутатами нам навіть вдалося поспілкуватися. Була просто маса емоцій і вражень.

К.М.: Окрім того, вже два роки поспіль в кінці травня ми проводимо навчально-методичну конференцію «Європейська освіта міста Чернівці: перспективи для абітурієнтів», на яку запрошуємо старшокласників наших шкіл і представників вищих навчальних закладів.

Минулого року ми організовували це в Мармуровій залі ЧНУ, а цього року в Академічному палаці. Викладачі ВНЗ розповідають про навчання у їх закладах, факультети, умови вступу. Це допомагає старшокласникам вибрати майбутню спеціальність. Мені, наприклад, це дуже допомогло. Сподіваємося, що продовжуватимемо таку практику і надалі.

Наші депутати також беруть участь у заходах, які проводить Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича, Чернівецький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету – відкриті лекції, тренінги тощо. Це теж дає змогу ознайомитися зі студентським життям, відчути себе в ролі студента.

Л.М.: Окрім таких навчально-інформаційних заходів ми завжди активно беремо участь в екологічних акціях. Зокрема, проводили «Екологічний вибух» – в рамках заходу ми прибирали територію парку ім.Ю.Федьковича, цього року були учасниками Всеукраїнської акції «Зробимо Україну чистою».

Цього літа ми також долучилися до проведення фестивалю «Обнова-фест»: малювали аквагрим, вчили плести ляльки-мотанки. Трохи займаємось благодійністю – відвідуємо дитячі будинки, спілкуємося з дітками. Можемо також похвалитися низкою інших заходів, флешмобів. Так, наприклад, на День землі, 22 квітня, ми проводили конкурс дитячого малюнка на асфальті, 14 лютого, на День закоханих, робили День обіймів.

К.М.: Ще одне наше досягнення – це відкриття цифрової бібліотеки в центрі

міста, на вулиці Ольги Кобилянської. Ми зробили це в червні, в рамках фестивалю «Бук-фест» за підтримки Чернівецької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. М. Івасюка. Ідея створити таку бібліотеку виникла в нашого депутата Івана Ступака. Реалізовував він її спільно з іншим нашим депутатом, Анастасією Гладіш, вони говорили з мером, брали дозволи, оформляли інші папери.

Л.М.: До речі, тут варто було б зауважити, що величезну кількість енергії було витрачено не стільки на підбір книжок, скільки на отримання всіх цих дозволів у відділі охорони культурної спадщини. Я на власному досвіді побачила, що таке бюрократія, адже для того, щоб розмістити невеликий стенд, довелося два місяці ходити по різні довідки. Тішить те, що нам все ж вдалося це зробити. Саме тому хочеться вирости і щось змінювати, боротися з цією бюрократією.

К.М.: Звичайно, ми не робимо якихось там супер-масштабних, глобальних речей, але наша діяльність для нас є важливою, ми вчимося. І навіть якщо взяти для порівняння тих нас, які тільки прийшли в учнівську міську раду, і тих, які ми є зараз – різниця просто величезна. Раніше ми всього боялися, не знали, як правильно робити ті чи інші речі, а зараз ми з легкістю спілкуємося з чиновниками, з журналістами, самі організовуємо прес-конференції. Набагато ширшим став кругозір. За це величезна подяка Клубу Української молоді і нашим кураторам – Оксані Ковальчук, Максиму Лукінюку та Дмитру Міцевичу, які завжди підтримують, допомагають, навчають, скеровують у правильному напрямку.

Л.М.: Дуже приємно, що і Чернівецька міська рада, і вищі навчальні заклади сприймають нас не просто як дітей, що граються у самоврядування, а дійсно готові йти назустріч. Вони бачать наше зацікавлення, тому допомагають, заохочують, запрошують на різні заходи. Наприклад, цього року, коли планували програму «Бюджет участі», то врахували і нашу організацію, саме тому вік учасників вказано не з 18, а з 16 років.

«БВ»: Тобто якщо говорити про співпрацю з міською владою, то можна сказати, що діалог налагоджений?

К.М.: Так, звичайно, Чернівецька міська рада, міський голова допомагають нам, дають настанови, фінансово підтримують всі наші заходи. Ми завжди маємо можливість звернутися до них, якщо потрібно вирішити якесь питання.

«БВ»: Як вам вдається організовувати роботу, адже депутати учнівської ради – різні люди, кожен зі своїми інтересами, поглядами?

К.М.: Чесно кажучи, на початку було дещо боязко, тому що й справді – багато незнайо-

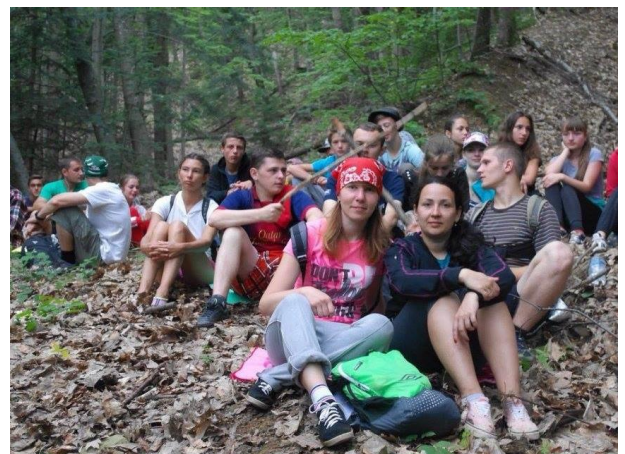
мих людей, багато питань, однак трохи згодом, коли прийшло розуміння, що потрібно робити, стало простіше. Я знайшла багато друзів, ми постійно спілкуємося, зустрічаємося.

Л.М.: Ми всі різні, і саме в цьому, мабуть, «родзинка» учнівської ради. Багато думок, поглядів, і ми намагаємось робити так, щоб всі думки були почуті і враховані, щоб потім знайти якесь спільне рішення.

«БВ»: Які труднощі найчастіше виникають у процесі роботи?

К.М.: Як не дивно, але це якраз спілкування з адміністрацією шкіл. Дуже часто трапляється так, що нас просто ігнорують, не дають можливості проводити ті чи інші заходи. Хотілося б, все ж таки, щоб директори та заступники з виховної роботи ставилися до Чернівецької міської учнівської ради більш серйозно і сприяли реалізації наших задумів, адже ми справді маємо багато цікавих та корисних ідей, а головне – бажання працювати.

Розмову вела Лілія Халавка

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВІДЗНАЧИВ 20-РІЧНИЙ ЮВІЛЕЙ

9 вересня 2016 року Чернівецький регіональний Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій відзначив 20-річчя з дня створення. З цієї нагоди в обласній державній адміністрації відбулися урочистості, в яких взяли участь представники обласної державної адміністрації, обласної та Чернівецької міської рад, районних державних адміністрацій, територіальних управлінь центральних органів виконавчої влади, працівники та викладачі Центру.

У вступному слові директор Центру Микола Ярмистий розповів про діяльність центру, напрямки роботи закладу та основні здобутки і досягнення, а також висловив подяку

колективу та професорсько-викладацькому складу за довготривалу і плідну співпрацю. З вітальним словом виступили заступник голови – керівник апарату обласної державної адміністрації Олег Стецевич, перший заступник голови обласної ради Інга Маковецька, заступник Чернівецького міського голови Олександр Паскар.

Як зазначив Олег Стецевич, новий Закон України «Про державну службу» суттєво підняв планку вимог і стандартів до працівників органів виконавчої влади. Сьогодні на державній службі мають працювати чиновники, які мають відповідну освіту, високий фаховий рівень та відповідні морально-психологічні якості, адже це, насамперед, робота з людьми, яка часто вимагає прийняття нестандартних рішень. За словами заступника голови облдержадміністрації, уже було проведено декілька конкурсів на заміщення вакантних посад, і результати цих конкурсів показали, що навіть ті, хто претендує на високі посади, не завжди мають достатні знання. Саме тому, наголосив він, кожна людина, яка працює на державній службі, повинна постійно удосконалюватися. Володіння комп'ютером, знання ділової української мови, іноземна мова, знання законодавства, вміння вирішувати ситуативні завдання – це необхідні речі. У цьому напрямку, зазначив Олег Стецевич, робота Центру є надзвичайно важливою, адже вона спрямована на те, щоб чиновник, маючи відповідні знання, комфортно почував себе на робочому місці.

Як зауважила Інга Маковецька, Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації надає дуже велику допомогу державним службовцям та працівникам органів місцевого самоврядування, тому що важко самотужки відслідковувати та опановувати численні зміни і новації в державному управлінні та місцевому самоврядуванні, у чинному законо-

давстві України. «Я думаю, що немає жодного району, жодної місцевої ради, жодної адміністрації, де б не працювали ваші випускники», – підкреслила вона. Разом з тим, додала перший заступник голови обласної ради, дуже багато роботи ще чекає попереду, адже країна входить у час найбільших реформ для державного управління та місцевого самоврядування, тому на Центр покладається велика надія. Інга Маковецька побажала колективу та слухачам Центру ще більших здобутків на навчальній ниві.

Олександр Паскар зазначив, що Чернівецька міська рада тісно співпрацює з Центром перепідготовки та підвищення кваліфікації від часу його заснування, і ту допомогу, яку надає заклад, неможливо переоцінити. За двадцять років діяльності було проведено велику кількість спільних заходів, працівники міської ради постійно підвищують свою кваліфікацію у Центрі. «Чинники змінюються, і коли приходять люди, які не працювали раніше у цій сфері, їм треба вчитися бути державним діячем, чиновником – таким, як він має бути, тобто служити на користь громаді, на користь людям. І саме ваш центр таку допомогу надає», – підкреслив заступник міського голови.

Працівників Центру та професорсько-викладацький склад з ювілеєм привітав також заступник начальника Міжрегіонального управління Національного агентства України з питань державної служби у Чернівецькій, Івано-Франківській та Тернопільській областях Михайло Леньков. Зокрема, подякував за плідну співпрацю і допомогу, яку заклад надав міжрегіональному управлінню

у процесі підготовки до прийняття Закону України «Про державну службу» в частині проведення комунікативних заходів на теренах області, а також висловив сподівання, що така робота продовжуватиметься і надалі. За дорученням голови Національного агентства з питань державної служби Костянтина Ващенко Михайло Леньков оголосив привітання керівника Нацдержслужби працівникам центру і учасникам заходу.

З 1996 року Чернівецький регіональний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації плідно співпрацює з кафедрою політології та державного управління факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича. «Центр для нас є найтіснішим, найближчим, найнадійнішим, перевіреним часом партнером, при чому, це не тільки партнери – це друзі, товариші, однодумці, з якими ми виконали безліч всіляких проєктів», – зазначив Анатолій Круглашов – завідувач кафедри, доктор політичних наук, професор. Завдяки спільній діяльності з'явилося чимало наукових праць, зокрема, випущено чотири збірники «Влада і управління», фундаментальною є робота «Історія державного управління на Буковині». Проведено безліч спільних конференцій, семінарів, наукових заходів, частина з яких завжди закінчувалася якісними рекомендаціями. Як зауважив Анатолій Круглашов, не всі рекомендації поки що в належному обсязі враховані, однак у цьому напрямку вестиметься відповідна робота. Науковець також зазначив, що Центром ініційовано вивчення регіональних мов, зокрема румунської та польської, і наголосив на важливості та актуальності знання цих мов, поряд з діловою українською та англійською, для державних службовців нашої області. Анатолій Круглашов побажав центру процвітання, нових креативних ідей, необмежених фінансових, людських та інтелектуальних ресурсів, а також своєчасного повноцінного і належного визнання.

Лілія Халавка

МИКОЛА ЯРМИСТИЙ,

директор Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій, к. н. з державного управління

НА ШЛЯХУ ДО ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Минуло 20 років з того часу, як в Україні була сформована система перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування.

На виконання Указу Президента України від 30 травня 1995 року «Про систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців», та постанови Кабінету Міністрів України від 19 лютого 1996 року № 224 «Про центри підвищення кваліфікації державних службовців і керівників державних підприємств, установ й організацій» були створені НАДУ при Президентові України та регіональні центри підвищення кваліфікації.

9 вересня 1996 року розпорядженням голови Чернівецької облдержадміністрації (№ 536-р) створений Чернівецький регіональний Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації. В листопаді 2005 року відповідно до рішення XXIII сесії Чернівецької обласної ради IV скликання №192-23/05 співзасновником Центру стала і Чернівецька обласна рада.

Впродовж 20 років в Центрі за різними видами навчання підвищили кваліфікацію майже 30 тисяч державних службовців органів виконавчої влади та посадових осіб органів місцевого самоврядування. З них, державних службовців облдержадміністрації та райдержадміністрацій – 13410 осіб; посадо-

вих осіб органів місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад – 12654 особи; державних службовців територіальних управлінь центральних органів влади – 3620 осіб.

Протягом 1996-2016 років за Професійною програмою підвищили кваліфікацію 6820 осіб, за програмами постійно діючих семінарів – 3454 осіб, за програмами короткотермінових семінарів – 18873 осіб.

Значна робота щодо підвищення кваліфікації службовців проводиться на рівні районів. Щорічно до 30% службовців РДА, сільських селищних міських рад підвищують свій професійний рівень. Хочу зазначити, що переважна більшість керівників місцевих органів влади з відповідальністю відносяться до підвищення професійного рівня своїх працівників. Маємо надію, що з впровадженням нового ЗУ «Про державну службу» ця робота ще більше активізується і співпраця Центру з обласною державною адміністрацією, обласною радою, районними державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування в Чернівецькій області стане ще більш ефективною.

В Центрі постійно ведеться робота щодо удосконалення навчального процесу. На виконання Постанов КМУ та доручень Нацдержслужби України запроваджені інтерактивні форми навчання та низка навчальних програм

«Культура ділового мовлення та психологія спілкування», «Європейська та євроатлантична інтеграція України», «Англійська мова (розмовний курс)», «Запобігання та протидія проявам корупції у сфері управління», «Застосування інформаційних технологій в системі державної служби», «Позитивний імідж державного службовця», «Проектний менеджмент», «Імплементация нового ЗУ «Про державну службу» «Децентралізація та реформування місцевих органів влади» та інші.

Серйозна робота проведена викладачами Центру щодо методичного забезпечення навчального процесу: видання підручників, навчальних та методичних посібників. За період своєї роботи Центром видано біля 40 видань. Найбільш значними є такі видання як «Робота з кадрами: нормативна база, зразки документів», «Теорія і практика місцевого самоврядування», «Основи державного управління», «Організація діяльності службовців органів публічної влади», «Соціальна політика», «Управління місцевими фінансами», «Діловодство в органах влади», «Етика професійної діяльності службовців органів влади», «Європейська інтеграція», монографія «Історія розвитку органів влади на території Чернівецької області» та інші. Хотілося б сьогодні відзначити, що Чернівецький центр чи не єдиний Центр в Україні, який власними силами підготував навчальні посібники практично для всіх модулів Професійної програми.

Однією з складових якості підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування є підбір та залучення до проведення занять висококваліфікованих викладачів та управлінців-практиків. До навчального процесу щорічно залучаються, в середньому, 160 викладачів, в т.ч.: професорів та докторів наук – 11 осіб; 20 кандидатів наук, близько 140 працівників органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Для забезпечення організації навчального процесу на належному рівні Центр співпрацює з Чернівецьким національним

університетом ім. Ю.Федьковича, Буковинською державною медичною академією, Національною Академією державного управління при Президенті України та її філіалами, з Національним агентством з питань державної служби України, з Чернівецьким регіональним офісом реформ. Достатньо плідна робота відбувається з такими громадськими організаціями як Буковинська партнерська агенція, Буковинський центр виборчих технологій, Буковинський політ.

Налагоджена співпраця з Ясським Регіональним центром постійної підготовки для місцевої публічної адміністрації (Румунія). Окремо зазначу про довголітню співпрацю з кафедрою політології та державного управління ЧНУ ім. Ю.Федьковича.

Хочеться відзначити, що одним із досягнень Центру є налагодження з 2005 року видання спеціалізованого інформаційно-аналітичного журналу «Буковинський вісник державної служби та місцевого самоврядування».

У 2010 р. Центр і кафедра політології та державного управління Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича започаткували спільне видання збірника наукових праць «Влада та управління», в якому розглядаються актуальні проблеми діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Важливим напрямком роботи Центру є науково-дослідна робота. За останніх 10 років Центр провів такі наукові дослідження як «Курс України на інтеграцію

до Європейського Союзу: регіональні виміри громадської підтримки» (2000 р.), «Шляхи вирішення соціально-економічних проблем сільської громади» (2002 р.), «Етнополітичний розвиток та міжетнічні взаємини в Чернівецькій області» (2002-2003 рр.), «Кадрове забезпечення місцевих державних адміністрацій» (2002-2003 рр.) «Професійна підготовка працівників місцевих органів влади: потреби та умови підвищення кваліфікації» (2008-2009 рр.) «Історія розвитку органів влади на території Чернівецькій області» (2014 р.).

Особливу увагу Центр приділяє проведенню комунікативних заходів, у т. ч. за міжнародною участю. Ініційовані та організовані Центром наукові та науково-практичні конференції, семінари, круглі столи створюють додаткові можливості для державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування щодо підвищення свого професійного рівня. Щорічно Центр проводить біля 10 комунікативних заходів. Так, зокрема, Центр спільно з кафедрою політології та державного управління, Чернівецькою міською радою в цьому році вже втретє проводить міжнародну конференцію «Муніципальні читання імені А.Кохановського».

Вже регулярним стає проведення інтернет-конференцій для службовців місцевих органів влади Чернівецької області та службовців Київської, Кропивницької, Івано-Франківської, Чернігівської, Херсонської та інших областей.

Центр бере активну участь у реалізації міжнародних та транскордонних проектів. Зокрема розроблено та впроваджено проекти в рамках Програми «Схід-Схід: партнерство без кордонів», Фонду Сорос-Молдова та Сорос

Румунія (2008 р.): Програми сусідства Румунія – Україна РНАКЕ СВС 2004-2006. У реалізації міжнародних та транскордонних проектів Центр співпрацює з Фондами ім. Ф. Еберта, Ганса Зайделя, «Відродження» із Сучавською філією Асоціації «Європейський Центр Ресурсів та Консалтінгу» (CERC).

Всі здобутки Центру щодо підвищення професійного рівня державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування – це результат багатоплідної праці колективу центру та всіх інституцій області. Тому від імені всього колективу хочу подякувати за співпрацю працівників, районних, міських, селищних, сільських рад, структурних підрозділів облдержадміністрації, працівникам Нацдержслужби в Чернівецькій області, викладачам Чернівецького національного університету ім.Ю.Федьковича, представникам громадських організацій. Всім бажаємо здоров'я, плідної співпраці і нових здобутків у підвищенні професійного рівня працівників місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування, у формуванні управлінської

Статистика. факти, події

Кабінетом Міністрів України утворено Комісію з питань вищого корпусу державної служби та затверджено її персональний склад

Відповідний проект розпорядження розроблено Нацдержслужбою з метою забезпечення реалізації вимог частини третьої статті 14 Закону України «Про державну службу» та Положення про Комісію з питань вищого корпусу державної служби, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2016 року № 243.

Затвердження Урядом персонального складу Комісії дозволить розпочати її роботу.

Основною метою діяльності Комісії є виключення корупційних ризиків, політичного впливу і суб'єктивізму при прийнятті рішення суб'єктом призначення, сприяння формуванню професійного і кваліфікованого вищого корпусу державної служби, а також гарантування реалізації громадянами України права рівного доступу до державної служби, захисту їх законних прав у сфері державної служби.

До складу Комісії увійшли:

- представник, визначений Президентом України;

- представник, визначений Кабінетом Міністрів України з числа осіб, які займають посади вищого корпусу державної служби;

- керівник Національного агентства України з питань державної служби (за посадою);

- керівник Національного агентства з питань запобігання корупції (за посадою);

- представник Державної судової адміністрації України;

- представник від спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні;

- представник від спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців на національному рівні;

- чотири представники від громадських об'єднань, наукових установ, навчальних закладів та експертів відповідної кваліфікації, обраних відповідно до Порядку їх обрання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2016 року № 314.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ПРОТЯГОМ ІІІ КВАРТАЛУ 2016 РОКУ

Відповідно до погодженого Національним агенством України з питань державної служби, Чернівецькою обласною державною адміністрацією та Чернівецькою обласною радою Плану-графіку підвищення кваліфікації на 2016 рік у Центрі впродовж ІІІ кварталу 2016 року за всіма видами навчання підвищення кваліфікації пройшла 51 особа, зокрема 39 державних службовців місцевих державних адміністрацій та 12 посадових осіб органів місцевого самоврядування.

За вказаний період за Професійними програмами свою кваліфікацію підвищили 11 державних службовців обласної і районних державних адміністрацій та 6 посадових осіб органів місцевого самоврядування, вперше прийнятих на державну службу та службу в органи місцевого самоврядування.

Тренінг «Психологія спілкування. Формування позитивного іміджу влади. Етика поса-

довця» прослухало 6 державних службовців обласної та районних державних адміністрацій.

Короткотерміновий семінар «Профілактика ВІЛ/СНІДу та ВІЛ-інфекції серед неповнолітніх та молоді. Добровільне консультування та тестування на ВІЛ-уразливих груп населення» прослухало 15 працівників обласного та районних центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. З них, 13 – державні службовці, 2 – посадові особи місцевого самоврядування.

За програмою короткотермінового семінару «Гендерний підхід у державному управлінні» навчання пройшло 13 осіб, з них 9 державних службовців обласної державної адміністрації, районних державних адміністрацій та 4 посадові особи органів місцевого самоврядування.

Навчально-організаційний відділ ЦППК

